

РЕЗОНАНС:

ЯК ТЕРНОПІЛЬЩИНУ ЗАХИСТЯТЬ
ВІД СВИНЯЧОЇ ЧУМИ с. 7

ДЕ У МІСТІ НАЙБІЛЬША НЕБЕЗПЕКА
ПОТРАПИТИ У ДТП с.17

ЯК МОЛОДИМ УНИКНУТИ
ІНСУЛЬТУ

ЗДОРОВ'Я с. 16

СЕРЕДА
21 вересня 2016

№38

КОЛИ ДИТИНА –
ЯК МАГНІТ

LIFE с. 10

490
грн

1
блок

Газета є членом Всеукраїнської Газетної Асоціації

www.ria.ua

Робота у Польщі: за і проти

Більш ніж удвічі збільшили кількість запитів на роботу для тернополян польські підприємці. Фахівці кажуть, що основна причина їхньої зацікавленості – у тому, що поляки виїжджають до Західної Європи

АРХІВ ТАРАСА ГАНУЩАКА

Тернополянин Тарас Ганущак каже, що жодного разу не жалкував, що поїхав у Польщу. Тут він зустрів свою дружину, тут народилася його дитина, тут він розпочав власну справу

ВІТАЛІЙ ОНИСЬКІВ, 0-63-822-77-88,
ONYSKIV.VITALIY@GMAIL.COM

Зварювальників, токарів, пекарів, різноробочих, працівників сільського господарства з України потребують у Польщі. Платять їм у середньому по 10-15 злотих за годину – близько 2880 злотих, тобто приблизно 20 тис. грн на місяць.

Кількість запитів на роботу для

українців, зокрема тернополян, від польських підприємств зросла більш ніж удвічі, кажуть у рекрутингових агентствах міста. Самі поляки зараз їдуть на заробітки у Голландію, Швецію, Британію, Францію чи Німеччину. Відтак польські підприємства відчувають великий брак робочої сили.

Разом із тим, у нашому місті одна з найнижчих середніх зарп-

лат в Україні – 4047 грн. Тернополяни кажуть, що часто їхні витрати перевищують доходи. За таких умов їхнім сім'ям нереально прожити на тутешні заробітки. А на тернопільському ринку праці дуже мало вакантних посад із високими зарплатами. Так, сьогодні в регіональному центрі зайнятості можна знайти посаду електрика із зарплатою 2300 грн,

різноробочого – 2600 грн, кваліфікованого робітника з інструментом – 2500 грн.

– Чому я їжджу на роботу в Польщу? Бо там вища зарплата і кращі умови, – розповідає «RIA плюс» тернополянин Володимир Галушка. – У цій країні був уже двічі, і ще не раз туди поїду.

Читайте ГОЛОВНЕ с. 5

СЬОГОДНІ У НОМЕРІ

639

ВАКАНСІЙ
ВІД ПРОВІДНИХ ФІРМ
ТА ОРГАНІЗАЦІЙ

Вакцину дали
уперше за два роки

Читайте ГОЛОВНЕ с. 2

Через перевізника
– 7 км пішки

Читайте ГОЛОВНЕ с. 3

Чим корисний
виноград

Читайте СПОЖИВАЧ с. 11

Що буде модним
цієї осені

Читайте МОДА с. 13

Мотоцикли Скутери Квадроцикли WEST

м. Тернопіль, вул. Гайова, 32
Тел.: (097) 842-06-17, (067) 340-59-03

Кредит до 30 000 грн

справжні броньовані **ДВЕРІ** від виробника

пожежний сертифікат ліцензійний монтаж дверей

під індивідуальні розміри

ПІДПРИЄМСТВО **РИФ**

м. Тернопіль, вул. Довженка, 18 тел.: (0352) 438030, (067) 7191371

www.rif.te.ua

OZON
Бруківка
Бетонні вироби

Представництва:

м. Ужгород (050) 531-64-31
м. Тернопіль (0352) 52-28-06, (067) 673-77-93
м. Івано-Франківськ (0342) 71-09-18, (067) 673-77-84

ТОВ "Озон"
м. Львів вул. Пасічна, 135 (032) 270-11-47 (067) 673-77-80
brukivka-iviv.com

КомпанийонФінанс
ГРОШІ ГОТІВКОЮ
до 10 000 грн

вул. Київська, 11
вул. Патріарха Мстислава, 1

050 479 14 83
www.kf.ua

ПРЯМА МОВА

Ірина НЕБЕСНА

Ми для них — не люди

Те, що із сервісом у нас є велика проблема, — це факт. Бо люди зазвичай ідуть у цю сферу не за покликом серця, а від безвиході. І ненавидять і своєю роботою, і клієнтів.

Однак коли ти «зальотний» клієнт, який сьогодні прийшов, розчарувався і надалі й сам не підеш, ще й іншим закажеш — це одне. А от коли тобі хамлять у місці, де ти щось купуєш більше року і де тебе знають в обличчя, то це вже якось зовсім не по-людськи.

Звичайна ситуація: йду у магазин купувати, скажімо, булочку. Продавець метушиться за прилавком. А з магазину якийсь дядько виганяє безпритупного пса. Кажу ж, звичайна атмосфера, яка і має панувати у продуктовому магазині.

— Добрий день, дайте мені, будь ласка, булочку, — кажу я пані продавчині.

— А нічо', що я іншу людину обслуговую? — не менш ввічливо каже вона мені.

Виявилось, що дядько з псом — то клієнт, а незрозумілі рухи, яких не видно, — це жінка загортала якусь ковбасу у пакет.

Через прощу-перепрошуку кажу, що не бачила. Натомість чую потік бруду на свою адресу і на адресу всього мого покоління. Ми, виявляється, нічого ніколи не бачимо, не виховані і т. д. і т. ін.

— Та на кого вони тепер зв'язують? Їм все одно, що старшу людину обслуговують, а про чергу і не чули. Ми для них не люди, — доливає олії у вогонь дядько-«собаковиганяч», віком явно молодший за моїх батьків, але з вигляду такий, що перекоується: життя його таки не жаліло. Про це свідчить і перагор.

Колись мені у тому ж магазині на фразу «ви мені на 10 гривень більше решти дали» інша продавчиня відповіла «Нда?» і навіть не подякувала.

Більше в той магазин принципово ні ногою.

Ми для них — не люди.

УПЕРШЕ ЗА ДВА РОКИ Є ВАКЦИНА БЦЖ. ЧЕКАЙТЕ ДЗВІНКІВ З ПОЛІКЛІНІК

Важливо ■

Вакцину проти туберкульозу отримала область. Її уже мають у районах. У Тернополі вакцинувати дітей почнуть із 20 вересня. У поліклініках будуть щепити малюків віком 1-3 роки, а немовлят щепитимуть у пологових

ДІАНА ОЛІЙНИК, 0-67-346-52-39,
DIANA.OLIYNYK@GMAIL.COM

Тернопільщина отримала вакцину від туберкульозу. Це вакцина БЦЖ, ліофілізована/BCG Vaccine freeze-dried.

Тернопільська область отримала 72000 доз БЦЖ. Про це йдеться у наказі обласного управління охорони здоров'я обласної адміністрації. Зокрема, Тернопільська дитяча міська лікарня отримала 5200 доз, Перинатальний центр «Мати і дитина» — 6400, міська лікарня №2 — 7200 доз, обласний спеціалізований будинок дитини — 40.

— До кінця цього тижня (до 16 вересня — прим. ред.) усі райони також повинні забрати вакцину і будемо розпочинати щеплення, — повідомила головний позаштатний дитячий спеціаліст-фтизіатр департаменту охорони здоров'я Світлана Мадич.

Вакцинують усіх дітей, яких не щепили протягом усього часу, поки в області не було вакцинації БЦЖ. Оскільки новонароджених через відсутність вакцини у пологових відділеннях не щепили,

ДІАНА ОЛІЙНИК

Медсестра кабінету щеплень дитячої поліклініки Зоряна Кравчук каже, що вакцину БЦЖ зберігають при температурі +4С. На вакцині зазначають дату і годину відкриття флакона. Вакцина БЦЖ може бути відкритою дві години. Місце уколу впродовж доби не можна мочити, а після щеплення — гуляти надворі, наголошує медсестра

тепер вакцинуватимуть дітей віком і рік, і два, і майже три роки.

— Крім вакцини проти туберкульозу, ми отримали 1120 доз вакцини для профілактики НІВ інфекції і 3400 доз «ДІФТЕТ ДТ вакцини» для профілактики дифтерії та правця. Щепити дітей почнемо з вівторка, — зазначив заступник головного лікаря з поліклінічної роботи міської дитячої лікарні Володимир Кучма. — Щодо кількості отриманих вакцин БЦЖ, це 40-45% від потреби, але на перший час цього вистачить. Наголошую, що всі профілактичні щеплення виконують лише на дільницях. Ні в садочках, ні у школах вакцинацію не проводять. Дільничні медсестри повідомлять батьків про необхідність щеплення. Ті батьки, які вважають пріоритетним завданням щепити дитину, можуть і самі звертатися до своїх педіатрів, щоб узгодити дату вакцинації.

За новим наказом, дітям віком до 8 місяців БЦЖ роблять

без попередньої проби Манту, старшим потрібна проба. Рішення про щеплення педіатр прийматиме через 72 годин після проби.

Утім, навіть якщо дитина не отримала щеплення від туберкульозу, вона може відвідувати дитячий садок, додає Володимир Кучма. Адже зараз період епідемічного благополуччя щодо туберкульозу.

Нагадаємо, раніше фтизіатри були стурбовані тим, що у 2015 році не вдалося провести туберкулінодіагностику 74% дітям, а у 2014 році — 86% дітям через відсутність вакцин. Три чверті немовлят виписали з пологових відділень без вакцинації БЦЖ,

засначала у березні цього року Світлана Мадич.

— Наразі збільшення захворюваності на туберкульоз серед дітей немає, — стверджує обласний дитячий фтизіатр. — Тому негативних наслідків ми поки що відмітити не можемо. Але те, що нарешті вакцина з'явилася, дуже добре. Адже зменшується ризик захворювання неповнолітніх на цю хворобу.

Нагадаємо, 25 серпня в Україну доставили 2,5 млн доз вакцин від туберкульозу. Це партія вакцин, придбаних Дитячим фондом ООН ЮНІСЕФ на запит Міністерства охорони здоров'я у рамках угоди з міжнародних закупівель.

ДОВІДКА

За інформацією Міністерства охорони здоров'я, станом на 7 вересня Тернопільська область отримала таку кількість вакцин: КПК — 3600, ГенВ — 10770, БЦЖ — 72000, АДП — 21900, АКДП — 0, АДП-М — 28560, Сказ — 2100, БОПВ — 0, АаКДП-ІПВ+ХіВ — 13850, ХіВ — 6480.

ЕКСПЕРТИ RIA ПРО НАЙАКТУАЛЬНІШЕ

Що останнім часом вас схвилювало найбільше?

Вікторія ДАНЕЛЯН (36 р.), куратор Dream Projects (Україна, Грузія, Нью-Йорк):

— Можливо, це звучить як олд-скул, що разом нас багато і разом ми — сила, але так і є. Оскільки нас мало і ресурси обмежені, потрібно об'єднуватися. Поки ми розрізнені, важко якісно і швидко реалізовувати проекти. Найцікавіші невеликі і якісні проекти з'являються тоді, коли думаючи, активні, ініціатори об'єднуються.

Христина ПРИСЯЖНА (23 р.), адміністратор магазину туристичного спорядження Gorganu:

— Найбільше мене вразили наші спортсмени на Паралімпіаді у Бразилії. Ці люди вкотре доводять, що насправді всі обмеження — лише у нас в голові, бо те, що вони роблять, — це просто фантастично! Така сила духу надихає. Я пишаюсь, що живу в одній країні з цими неймовірними, чудовими людьми.

Аді КЕССАР, ізраїльська поетеса та журналістка:

— Пригадую, як приїздила до Києва за часів Майдану. Власне, саме ті події мене найбільше цікавили та вразили. Я бачу, як змінилися ваші люди за цей час. Звісно ж, є ті, в яких досі не горять очі, однак тих, хто вже уявляє своє майбутнє в оновленій Україні, стало значно більше. Мені приємно спілкуватися з українською молоддю. Вона дуже харизматична, вона надихає.

Ігор ПРОЧИК (30 р.), голова правління ГО «Спілка молодіжного самоврядування»:

— На жаль, надавачі туристичних послуг ще досі не навчилися цінувати свого клієнта. Він, можливо, ще повернувся б або переказав позитивну інформацію іншим потенційним клієнтам. Не навчилися створювати комфорт, зрештою, вивчати ринок, потреби клієнтів. Та й органи місцевої влади недостатньо для цього роблять.

Андрій ШУСТ (34 р.), держслужбовець:

— Замість того, щоб створити середовище для адекватної оплати праці, державні очільники нав'язують людям субсидію, яка є нічим іншим, як прямим способом отримання грошей монополістами-олігархами з казни. Так мотивують українців отримувати неофіційний дохід. І навіть у цьому разі субсидію нараховують з розрахунку, що безробітний отримує дві мінімальні зарплати.

Іван СПРИДОНЮК (29 р.), заступник командира батальйону управління патрульної поліції у Тернополі:

— 96 випадків керування у стані алкогольного сп'яніння зафіксували патрульні протягом місяця. У цьому стані було скоєно дев'ять ДТП. Одного з водіїв «під мухою» протягом року затримали вже втретє. Поліцейські помітили чоловіка на вул. есі Українки. Як виявилось, водій «Газелі» знову був напідпитку.

МАЄТЕ ПРЕТЕНЗІЇ ДО ПЕРЕВІЗНИКА – НЕ МОВЧІТЬ!

Проблема ■ Порушення графіка руху автобуса чи хамство водіїв подолати непросто. Така біда є у Тернополі, з таким стикаються і у районах. Представники влади кажуть, що готові діяти, але у межах закону і якщо порушення дійсно є

АНДРІЙ ШКУЛА, 0-97-742-35-45,
SHKYLA@GMAIL.COM

З проханням допомогти впливати на перевізника, який обслуговує маршрути «Тернопіль-Мала Лука» і «Тернопіль-Козина», звернулася тернополянка Надія Головка. Жінка офіційно скаржилася у різні інстанції. Тепер вирішила звернутись до ЗМІ. Покарання для недобросовісного перевізника, переконана вона, дисциплінуватиме інших власників районних маршрутів, а також покаже людям, що аргументовані скарги дають результат.

— Ці маршрути вже декілька років років обслуговує приватний підприємець Голод М. Я., — розповідає пані Надія. — Якщо ще два роки тому він мав два автобуси і найманого водія, то останнім часом сам їздить роздубаним бусом. Якщо раніше, бувало, не з'являвся на маршруті день, то в 2016 році його може й тиждень не бути.

Надія Головка зі своїм чоловіком у теплий період і «дачні місяці» живуть у селі Кокошинці. Іноді доводиться їздити до міста за продуктами чи ліками або ж відвозити урожай.

— Мій чоловік — інвалід другої групи з онкозахворювання. Власного автомобіля ми не має-

мо, — розповідає тернополянка. — Якщо автобус, який має бути за графіком, не приїхав, змушені по сім кілометрів ходити пішки до сусіднього села. Ми написали скарги, зокрема у Департамент розвитку інфраструктури, транспорту і туризму. Але результату поки нема. Кажуть, що все роблять «за процедурою», хоча їм відомо про систематичні зриви рейсів. Натомість після скарг підприємць, коли з'являвся на маршруті, почав відіграватися на нас. Хамить і погрожує, що мене і мого чоловіка возити не буде.

Жінка сподівається, що чиновники таки зважать на ситуацію і наведуть лад на маршруті.

У департаменті розвитку інфраструктури, транспорту і туризму обладміністрації нам підтвердили, що скарги на перевізника є.

— Систематичні скарги наразі надходять лише від згаданої тернополянки, — повідомили у департаменті. — Перевірка та спілкування з перевізником підтвердили, що проблеми з дотриманням графіка є. Чоловік поки що працює на маршрутах, але вже підготовлений наказ про розірвання з ним угоди. Все повинно бути зроблено згідно з законом. Разом з тим, у перспективі можливі проблеми, бо черги на обслуговування цього

АНДРІЙ ШКУЛА

Тернополянка Надія Головка добивається зміни перевізника, бо він іноді по декілька днів не з'являється на маршруті. В обладміністрації готові розірвати угоду і переконують, що готові реагувати й на інші аргументовані скарги та звернення

маршруту нема. І невідомо, чи знайдеться хтось інший для перевезення пасажирів.

У департаменті наголосили, що готові приймати від громадян скарги на проблеми у сфері пасажироперевезень. Поскаржитись на перевізника чи неправомірні

дії водія або ж навпаки — похвалити його за хорошу роботу можна у департаменті розвитку інфраструктури, транспорту і туризму обладміністрації, що розташований на вул. Грушевського, 8 («білий дім»), на п'ятому поверсі.

Сьогодні на сайті
20minut.ua

Найчастіше читають:

- Зробили персональну доповідь до маєтку экс-прокурора
- Прості числа: скільки коштує зарядити вдома телефон та попросувати сорочку
- Чим переймаються тернопільські школярі та їхні батьки?
- Впіймали того, хто «чистив» хати у Чистиліві?
- Вечірній конфлікт «таксистів проти пасажирів»
- Десять міфів про субсидії
- Правий сектор захопив храм у Тернопільській області
- Влад Яма у Тернополі роздавав поради та робив селфі
- На Тернопільщині зіткнулись «ВАЗ» та «ЗІЛ»
- Підозрюваний у вбивстві студента з Тернополля досі не покарааний
- Фото дня: В Тернополі завершують ремонт дамби
- Ігоря Савку із с. Мишків Заліщицького району розшукують родичі

Найчастіше коментують:

- У Тернопільському ставі знайшли шприци, смітник та гори пляшок
- Причиною смороду у Тернополі може бути спалювання токсичних шпал
- Європейський тиждень мобільності пересадить тернополян на велосипеди
- На «Сонячному» у валютника винесли кульок з грошима, поки він спав
- Правий сектор захопив храм у Тернопільській області
- Міськрада виділила 2 млн грн на встановлення лічильників тепла для багатоповерховок: доцільно чи ні?
- Водій маршрутки, який притиснув дверима жінку з дитиною, відбувся доганю
- Тернополян кличуть прибирати Став
- Тернопільська «Нива» прогнала «Чайці»
- Вкрадену у Києві Mazda виявили у Тернополі

Передплата 2017

АДМІНІСТРАЦІЯ ТД УДППЗ
«УКРПОШТА»

Передплата періодичних друкованих видань на 2017 рік розпочалася із 7 вересня 2016 р. на об'єктах поштового зв'язку «Укрпошти». Тарифи затверджені наказом Міністерства інфраструктури України №335 від 20.08.2015 р. «Про затвердження тарифів на приймання та доставку вітчизняних періодичних друкованих видань за передплатою», зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 08.09.2015 р. за №1082/27527.

Передплатна кампанія

2017 року на видання загальнодержавної сфери розповсюдження проводиться за Каталогом видань України на 2017 рік і триватиме до 16 грудня 2016 року включно.

Передплата на зарубіжні видання триває за Каталогом видань зарубіжних країн на I півріччя 2017 р; видання, позначені двома зірочками (**), — до 27 жовтня 2016 року; видання адресної системи експедирування, крім видань, позначених двома зірочками (**), — до 7 грудня 2016 р.; видання карткової системи експедирування — до 8 грудня 2016 р.

Дякує за порятунок сина

ЄВГЕНІЯ ЦЕБРІЙ, 0-96-915-39-23,
TSEBRUI@GMAIL.COM

За допомогу на лікування сина, 16-річного Артема Зам'ятіна, дякує його мати — Марія.

Із важкою недугою хлопця рік лікувався у гематологічному відділенні міської дитячої лікарні. У нього до критичного рівня падав рівень тромбоцитів. Медики встановили діагноз — хронічна імунна цитопенія, вражаюча тромбоцитопенія важкої форми.

Курс лікування Артема склався з шести блоків хіміотерапії, кожен кошту-

вав 16 000 гривень. Окрім того, значна сума була потрібна на обстеження юнака. Мама хлопця щиро вірила, що він одужає, та зверталася до тернополян із проханням допомогти їй зібрати кошти на лікування сина. На сайті 20minut.ua було опубліковано не одну статтю про це. І знайшлися люди з добрим серцем, які відгукнулися на чужу біду та допомогли.

Нещодавно Артем пройшов останній блок хіміотерапії, його вже виписали з лікарні. Самопочуття хлопця покращилося.

— Низький уклін усім, хто був поряд із нами весь

цей час, допомагав коштами та усіляко підтримував! Дякую усім! — каже Марія Зам'ятіна.

Артем — студент тернопільського училища №2. Він родом із Бережан. На лікуванні перебував ще з вересня минулого року.

Нагадаємо, на сайті 20minut.ua є рубрика «Допомога», де ми публікуємо історії, банківські реквізити та контакти людей, яким потрібні кошти на лікування. Тож якщо ви хочете комусь допомогти, заходьте у цю рубрику. Всі випадки — достовірні та перевірені нашими журналістами.

ГАРЯЧА ЛІНІЯ «20 ХВИЛИН»

Сьогодні на гарячій лінії «20 хвилин» чергує журналіст Діана Олійник. Зі своїми запитаннями та інформацією ви можете звернутися за телефоном 43-00-50, 43-00-56 або надіслати їх нам на електронну адресу 20hvilyn@gmail.com.

Редакція «RIA плюс» та «20 хвилин»	43-00-50
Пожежно-рятувальна служба	101
Міліція	102
Швидка медична допомога	103
Аварійна газу.	52-62-38
Аварійна водоканалу	25-26-10

ДОВІДКОВА ІНФОРМАЦІЯ

Аварійна тепломереж	25-48-10
Чергова міської ради	1580
Довідкова залізничного вокзалу	1505
Довідкова автовокзалу	1504
Цілодобова стоматологічна служба	52-06-09
Чергова аптека	24-22-70, 26-93-88

Управління захисту прав споживачів	52-16-65
Управління транспорту	52-15-14
Перевірка якості продуктів	52-23-87
Довідка міськвиконкому	23-63-97
Головавтоінспекція	52-47-38
Аварійна електромереж	52-24-66

А чи змінилась, на Вашу думку, ситуація з корупцією за минулий рік?

- Так
 Ні
Є нове фото!!!!

Україна
без
корупції

У ТЕРНОПОЛІ Є ДЕ ЗАРОБИТИ 8-10 ТИС. ГРН

Ринок праці ■

Проблема відтоку працівників до Польщі існує вже понад три роки, кажуть тернопільські роботодавці. Проте й у нашому місті можна заробляти до 18 тис. грн щомісяця, стверджують вони

ВІТАЛІЙ ОНИСЬКІВ

Директор тернопільського товариства «Габарит КЛ» Роман Лаус каже, що понад 30-35% його працівників щороку їздять на тимчасові заробітки до Польщі

ВІТАЛІЙ ОНИСЬКІВ, 0-63-822-77-88, ONYSKIV.VITALIY@GMAIL.COM

Міграція трудових ресурсів — основна причина браку робочих рук у Тернополі, кажуть місцеві роботодавці.

— Після вступу Польщі, Чехії та інших країн Східної Європи у ЄС уряди цих країн зіткнулися із нестачею кваліфікованої робочої сили, оскільки багато фахівців залишили малооплачувані посади у своїй державі та емігрували у більш економічно розвинені країни, — розповідає «RIA плюс» викладач кафедри економіки та фінансів ТНТУ ім. І. Пулюя Віталій Левицький.

Уряди цих східноєвропейських країн, за словами фахівця, швидко зрозуміли, що через брак кваліфікованих фахівців їхні економіки спіткають проблеми. Тому вакуум, який почав утворюватися на ринку праці, вони намагаються заповнити висококваліфікованими робітниками з України.

Однак парадокс — польські мовновладці розуміють, що без робочої сили у них почнуться економічні проблеми, а наші урядовці ніяк не можуть зрозуміти, що не варто втрачати той трудовий ресурс, який тримає нашу і так слабку економіку. Для того, аби втримати наших людей в Україні, необхідно розвивати промис-

ловість, сільське господарство та сферу послуг, а не підживлювати економіку черговими траншами, за які рано чи пізно доведеться розраховуватися платникам податків.

У сезон бракує робітників

— Понад 30-35% наших працівників у сезон їдуть на тимчасові заробітки до Польщі, — розповідає директор ТОВ «Габарит КЛ» Роман Лаус. — Відток робітників до сусідньої країни ми спостерігаємо три останні роки.

Чоловік пояснює: якщо він не набрав робітників на будівництво навесні, то у розпал сезону їх шукати вже пізно, оскільки нема кого працевлаштовувати.

— Раніше наші люди частіше їздили на роботу до Росії. Проте останні три роки більшість переорієнтувалася на Польщу, — додає співрозмовник.

Керівник будівельного підприємства каже, що ця проблема характерна для більшості наших підприємств.

— Я часто спілкуюся на цю тему зі своїми колегами-будівельниками. У них — така ж ситуація з робітниками, як у мене, — зазначає він. — Зараз усі дорожать своїми робітниками, особливо кваліфікованими.

Для того, щоб хоча б якимось збалансувати ситуацію, пан Лаус

платить великі зарплати своїм підлеглим.

— Каменярі, муляри, штукатури, монолітники у нас працюють від виробітку й отримують 8-10 тис. грн. Це при середньому навантаженні на робітника, — зазначає він. — Та якщо робітник має бажання і хоче заробити більше, то роботи є вдосталь. За місяць можна заробити і 14-16 тис. грн, а то й більше.

Керівник будівельного підприємства каже, що у них найбільші зарплати отримують плиточники та оздоблювальники. Якщо роботи є вдосталь, то заробляють навіть до 18 тис. грн за місяць. Проте, продовжує пан Лаус, і тут є людський чинник — лінь. Наші робітники вдома часто лінуються, а за кордоном, на заробітках, основна їхня мета — гроші і мінімум витрат.

— Звичайно, ми до Англії чи США не рівняємося, — каже співрозмовник. — Однак із Польщею ми можемо конкурувати за робочу силу, тим більше нашу.

Чоловік розповідає й те, що він своїм працівникам, які хочуть їхати у Польщу на роботу, завжди каже, що вони удома можуть отримувати не лише таку ж зарплату, як там, а набагато більшу.

— Насправді, не така вже й суттєва різниця у зарплаті. Більше того, тамтешні заробітки — одно-

разове явище. Сьогодні тобі пощастило з роботою у Польщі, а наступного разу ні, — наголошує він. — А тут ти не стоїш на місці, розбудовуєш свою країну і сам розвиваєшся як фахівець.

Не так сталося, як гадалось

Брак кваліфікованої робочої сили відчувають і на тернопільському пінопластовому заводі «ПІСО».

— Ми, як решта роботодавців, останніми роками відчуваємо брак працівників, особливо кваліфікованих, — розповідає директор ТОВ «ПІСО» Іван Чичкевич. — До прикладу, у мене зараз проблема з водіярами.

Керівник підприємства каже, що часто працівники залишають робочі місця, де працювали роками, і їдуть шукати кращої долі у Польщу.

— Працював у мене на виробництві один молодий чоловік, приблизно п'ять років. Дружина його переконала, що тут — жодних перспектив. Словом, поїхав він із жінкою у Польщу. Проте сталося не так, як гадалось, — пригадує Іван Чичкевич. — Недавно телефонував і казав, що роботи ані він, ані його дружина так і не знайшли.

Директор також пригадує ситуацію, коли один його працівник

двічі їздив у Польщу, а потім двічі телефонував звітти і просився на виробництво. Пан Чичкевич каже, що у нього сьогодні середня зарплата на підприємстві — 6000 грн, максимальна — 10000 грн.

Обіцяють 9 злотих, а рахують по 7

Про те, що не все так добре буває на чужій землі, говорить і один з перевізників наших заробітчани у країні ЄС Сергій Крамар.

— Польські роботодавці часто дурять наших людей, обіцяючи вісім чи дев'ять злотих за годину, а по закінченні роботи платять по сім, а то й шість злотих, — розповідає він. — Таке часто буває у приватників, які неофіційно приймають тернополян на роботу.

Співрозмовник пригадує ситуацію, коли він привіз наших хлопців у деревообробний цех, що у південно-східній частині Великопольського воєводства, біля міста Каліш. Тернопільські заробітчани з тамтешнім керівником домовлялися про зарплату дев'ять злотих за робочу годину, але після трьох місяців роботи поляк порухав їм по сім злотих. Перевізник додає, що часто бувають і непорозуміння, пов'язані з житлом. Наприклад, тамтешні роботодавці запевняють, що все гаразд, а коли наші люди приїжджають на роботу, то бачать, що умови незадовільні. Скажімо, помешкання не опалюється, у приміщенні сиро, немає кухні, санвузла тощо. Проте буває й таке, що поляк забезпечує усім необхідним, а українці за тиждень-другий все знищують, насміяють, пляшки у квартирі порозкидають.

— Аби не потрапити в таку ситуацію, тернополянам слід бути обачними і працевлаштовуватися виключно офіційно, — наголошує пан Крамар. — Перед початком роботи заробітчанин та роботодавця повинні обговорити і прописати умови праці, зарплату тощо.

Перевізник каже, що це все потрібно, аби в разі непорозуміння українець міг звернутися у так званій «уходн праці», себто біржу праці, чи до адвоката і відстояти свої права перед роботодавцем.

РЕКЛАМА

Стріт-бол
25 вересня
Початок змагань в 18:00
Театральний майдан

Гарантуємо захоплене видовище для глядачів, чудові призи для учасників

Реєстрація:
вул. Шевченка, 16
тел. (0352) 52 27 27, 098 207 27 27

Організатор
ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ
ОБ'ЄДНАННЯ
САМОПОМІЧ

партнери:
SPALDING, КАРПАТСЬКА ДЖЕРЕЛЬНА, Олімпік, СІ, Beauty Club

Попередження про проходження підземних кабелів в м.Тернополі

До уваги жителів м.Тернополі. ВАТ «Тернопільобленерго» в особі Тернопільського міського РЕМ доводить до вашого відома, що в межах населених пунктів по вулицях та земляних наділах проходять кабельні лінії 10-0,4 кВ. Урадові підземних кабельних ліній електропередач визначено охоронну зону у вигляді земельної ділянки, обмеженої вертикальними площинами, що віддалені по обидві сторони лінії від крайніх кабелів на відстані 1 метра.

Порядок проведення робіт в охоронних зонах

Забороняється в охоронних зонах кабельних ліній виконувати будь-які дії, що можуть порушити нормальну роботу електричних мереж, спричинити їх пошкодження або нещасні випадки, а саме:

- будувати житлові, громадські та данні будинки;
- влаштувати будь-які заклади;
- складати добрива, корми, торф, сополу, дрова, інші матеріали;
- розпалювати вогнища;
- саджати дерева та інші багаторічні насадження, крім випадків створення плантацій новорічних ялинок;
- влаштувати спортивні майданчики для ігор, стадіони, ринки, зупинки громадського транспорту, проводити будь-які заходи, пов'язані з великими скупченнями людей, не зайнятих виконанням дозволених у встановленому порядку робіт;
- виконувати роботи із застосуванням ударних механізмів, скидати вантажі масою понад 5 тонн, скидати і зливати їди і ті, що спричиняють корозію, речовини, пально-мастильні матеріали (в охоронних зонах підземних кабельних ліній електропередач);

Юридичні та фізичні особи несуть адміністративну та кримінальну відповідальність за порушення «Правил правил охорони електричних мереж». Відповідно до Правил охорони електричних мереж підприємства, установи, організації, окремі громадяни у разі відведення їм під забудову земельних ділянок, на території яких розташовані електричні мережі, зобов'язані зазвичай погоджувати будівництво з Тернопільським міським РЕМ. Також вони повинні не пізніше як за три доби повідомити про намір виконувати роботи в межах охоронних зон електричних мереж Тернопільського міського РЕМ за умови своєчасного одержання письмового дозволу від нього на виконання цих робіт.

Всі роботи в межах охоронних зон повітряних і кабельних ліній електропередач, трансформаторних підстанцій, розподільних пунктів і пристроїв здійснюються виключно під наглядом представника Тернопільського міського РЕМ. Наголошуємо, що у разі виявлення кабелю, не позначеного у технічній документації на виконання робіт, слід негайно припинити роботи, вжити заходів для забезпечення збереження кабелю і повідомити про це

Тернопільський міський РЕМ по тел. 52-24-66 (м.Тернопіль).
Адміністрація ТМРЕМ ВАТ «Тернопільобленерго»

РОБОТА У ПОЛЬЩІ: ЗА І ПРОТИ

Гроші ■ Більш ніж удвічі збільшили кількість запитів на роботу для тернополян польські підприємці. Тернопільські фахівці кажуть, що основна причина зацікавленості нашими працівниками у тому, що поляки частіше виїжджають до Західної Європи

Продовження
Поч. на стор. 1

Тернополянин каже, що він працював у будівельній фірмі на одному з курортів у місті Закопане.

— Умови праці набагато кращі, ніж у Тернополі. І зарплата більша у декілька разів, — наголошує Володимир. — Я працював різноробочим на одній із будов.

Володимир Галушка додає, що його вразило ставлення власників фірми до працівників з України. За три місяці тернополянин від керівників не почув жодного поганого слова. Дружина власника фірми шоразу, як бачила українців, розпитувала про їхні сім'ї в Україні.

Співрозмовник розповідає й те, що більшість польських фірм своїх працівників забезпечують житлом. Їхня не була винятком. Проте Володимир із колегами житло винаймали, бо довго виробляли документи і не встигли приїхати тоді, коли заселяли працівників. За житло платили по 300 злотих на місяць, тобто 2000 грн. У квартирі проживало четверо осіб.

— Місця у квартирі вистачало, та й проблем із харчуванням не було. На їжу витрачали приблизно 10-12 злотих щодня на чоловіка, — веде далі Володимир. — Платили мені 12 злотих за годину, тобто 2880 злотих на місяць. Це майже 20000 грн. Робочий день розпочинався о 6.00 і закінчувався о 18.00, субота і неділя — вихідні. Але я часто просився працювати у суботу, щоб більше заробити.

Єдине, що вимагали від Володимира, коли він прийшов на фірму, — це свідоцтво про медогляд. Відтак керівник фірми офіційно працевлаштував його.

— Мене здивувало, що на цьому підприємстві не було, як у нас: на одного раба два виконробі, — жартує Володимир. — Ніхто над головою не стояв.

Тернополянина у Польщі вразило й те, що майже щоразу, заходячи у магазин, зустрічав там українця.

— Не знаю, чому, але наших людей у Польщі впізнаєш здалеку, — каже Володимир. — У наших народів спільне коріння, але різниця між нами очевидна.

Польща — як старт у Канаду

Кращої долі на чужій землі шукав і тернополянин Тарас Ганушак

АРХІВ ТАРАСА ГАНУШАКА

Тернополянин Тарас Ганушак каже, що на початку працював у Польщі по 16-20 годин на добу. Однак швидко адаптувався і відкрив власну справу

Чоловік розповідає, що його у рідному місті майже все влаштувало. Єдине, з чим не зміг змиритися, — це те, що фінансові витрати часто в декілька разів перевищували доходи.

— Я, як людина з економічною освітою, ніяк не можу зрозуміти, як таке може бути у розвиненій країні, — каже він. — В Україні я не зміг себе реалізувати. Перестав себе бачити тут. Тому вирішив змінити життя і виїхати на постійне місце проживання у Канаду.

Після кількох спроб оформити документи на виїзд Тарас зрозумів, що не все так просто. Проте в одній з рекрутингових агенцій йому сказали, що з будь-якої європейської країни він зможе виїхати куди захоче без проблем.

— Я довго не думав, яку країну обрати стартовим майданчиком для того, щоб виїхати до Канади. Звісно, це була Польща, — каже тернополянин. — Документи на виїзд у сусідню країну зробити було не дуже важко, особливо якщо є польське коріння.

Однак молодий чоловік каже,

— На мене вже працюють 11 робітників з України, — говорить Тарас Ганушак.
— Ще 15 планую найняти до кінця цього року.
Уряд створив комфортні умови для бізнесу

що після того, як він деякий час пожив у Польщі, зрозумів, що йому і там непогано.

— З Польщі близько додому, та й рівень життя там набагато вищий, ніж у нас. Звичайно, це не Канада, однак я досить швидко там освоївся, — продовжує він. — Швидко знайшов роботу. Щоправда, не за спеціальністю, оскільки для цього потрібно підтвердити диплом, а я на це часу не мав.

Тарас каже, що на початку пра-

цював багато. Бувало, й по 16-20 годин на добу. Однак після того, як адаптувався, відкрив у цій країні власну справу та співпрацює з польською фірмою.

— На мене вже працюють одинадцять робітників з України, — каже він. — Ще п'ятнадцять планую найняти до кінця цього року. Уряд Польщі, як я переконався, створив максимально комфортні умови для розвитку і для малого, і для середнього та великого бізнесу.

Тарас пишається тим, що може забезпечити гідні зарплати робітникам, яких найняв. Електрикам він платить по 3500 злотих (24000 грн), помічникам — по 3000 злотих (20000 грн).

— Жодного разу не шкодував, що поїхав у цю країну, — додає чоловік. — Тут зустрів свою дружину, тут народилася наша дитина. Тут мені добре!

Працюють за менші гроші

Як розповіла «RIA плюс» менеджер із персоналу асоціації роботодавців з працевлаштування Світлана Повар, ті поляки, які з певних причин не їдуть в інші країни на заробітки, відмовляються працювати за суму, за яку працюють наші земляки. А це від 10 до 15 злотих за годину, тобто від 68 грн до 103 грн.

— Зарплата у поляка сьогодні становить щонайменше 15 злотих за годину, — продовжує фахівець. — Однак у тих країнах, куди їдуть на заробітки наші сусіди, вони отримують 15 євро, або 446 грн за ту ж годину праці.

Як наголошує менеджер рекрутингової агенції, польський уряд, усвідомлюючи небезпеку ситуації, що складається з робочою силою у цій країні, планує з наступного року збільшити зарплати для іноземних працівників, які працюють у Польщі. Тамтешні урядовці також планують збільшити термін робочої візи.

— Донедавна візу такого типу можна було отримати максимум за два тижні, — пояснює Світлана Повар. — Тепер це забере понад

Сьогодні на Тараса Ганушака у Польщі працюють одинадцять робітників з України

два-три місяці. До слова, це ще одна причина збільшення у поляків попиту на працю для українців. Адже все менше наших громадян почало їхати у цю країну.

Отримують понад 15 злотих за годину

Наразі у Польщі є найбільше вакансій на такі робочі спеціальності, як пекар, касир, пакувальник, будівельник, середньомедичний персонал, прибиральниця, охоронець, різноробочий, майстер легкого ремонту тощо, додає Світлана Повар. Їм платять щонайменше 10 злотих за годину. Часто трапляються вакансії для працівників із кваліфікацією, які отримують і по 15 злотих за годину. Це механіки, швачки, малярі, зварювальники, токарі, слюсарі і т.п.

— Згідно з польським законодавством, робітник повинен працювати вісім годин. Вихідними днями є субота і неділя, — каже вона. — Однак тернополяни за згодою керівництва працюють і понаднормово, навіть у суботу.

Фахівець наголошує, що для того, аби працювати за кваліфікацією, необхідно мати підтвердуючі документи — диплом чи інші сертифікати. Або якщо є відповідні записи в українській

трудовій книжці.

— Часто поляки беруть тернополянина на роботу на підставі нашої рекомендації, — каже Світлана Повар. — Але потенційного працівника роботодавець тестує, щоб перевірити рівень його фаховості. Вже за годину-другу ми знаємо, чи та людина пройшла відбір на роботу, чи ні.

Пані Світлана жартома каже, що для того, аби пройти цей тест, потенційному робітнику не обов'язково вставати із власного дивана, оскільки тестування відбувається через інтернет. Більше того, якщо тернополянин не проходить цей тест, то польський роботодавець може взяти його як учня з перспективою працевлаштування, звісно, після перевірки знань.

— Навчання такого роду відбувається за рахунок роботодавця, — наголошує фахівець.

Отож робота у Польщі — доволі реальна альтернатива, бо країна-сусід приваблює українців кращими зарплатами й умовами праці. Однак буває, що й польські роботодавці дурять працівників. Більше того, як кажуть українські підприємці, вони готові платити пристойно. Тож перед тим, як їхати за кордон, слід пошукати роботу вдома.

ДЕ І ЯК БАТЬКАМ ЗНАЙТИ ІДЕАЛЬНУ НЯНЮ

Діти ■ Година роботи няні у Тернополі коштує від 20 до 50 гривень. Переважно нянь запрошують погодинно, але є сім'ї, які готові платити няні зарплату

ЄВГЕНІЯ ЦЕБРІЙ, 0-96-915-39-23,
TSEBRIJ@GMAIL.COM

Потрібно кудись піти у справах, у театр, на весілля чи роботу, а дитину залишити ні з ким. З такою проблемою стикається чи не кожна матуся. Кому довірити малюка? Де шукати няню? Чи можна довіряти чужій людині? З цими питаннями ми звернулися до мам, які вже мають досвід співпраці з нянями, та фахівців із підбору персоналу.

Як виявилось, залишати дітей із нянею нині не дуже популярно у Тернополі. Про це свідчить опитування наших читачів на сайті. Зазвичай дитину з нянею залишають на дві-три години, а частіше шукають безкоштовну няню — тітку, сусідку, бабусю.

«Щоб шукати няню, треба десь знайти гроші. Тому, якщо так вже стається, що треба просити когось посидіти з дитиною, на допомогу приходять родичі, друзі, сусіди. Нас, наприклад, настільки виручали сусіди, які сиділи і зі своїми малюками, і з нашими, що малий починав називати сусіда татом, а сусідку — мамою. Звісно, тепер, коли треба допомогти сусідці, то інші справи відкладаю», — пише одна з читачок на сайті.

За нянею — у Facebook

Як показало наше опитування, тернопільські мами шукають нянь за оголошеннями у соцмережах

Маленька Дануся дуже прив'язана до своєї мами. Проте няні одразу вдалося знайти підхід до дівчинки

та газетах, у кадрових агенціях чи спеціальному центрі, який займається підбором нянь. Так, тернополянка Надія Гербіш нещодавно знайшла няню для своєї донечки Данусі завдяки соцмережі Facebook. Тут можна отримати рекомендації від друзів та переглянути сторінку людини, з якою матимеш справу, каже вона.

— Я написала у себе на сторінці, що шукаю няню. Одна жінка відгукнулася: «Я — няня». Потім багато людей почали писати у коментарях, що знають її і що вона дуже хороша няня, — розповідає Надія Гербіш. — І справді, пані Тетяна одразу знайшла підхід до моєї дитини і зуміла мудрими словами заспокоїти мене.

Молода жінка додає, що її дуже хвилювало питання довіри, проте перше враження від няні було приємним, тому сумніви розвіялися. Няня провела з Данусею цілий день, хоча мама спершу планувала залишити дитину на дві години.

— Коли я зателефувала і мені сказали, що все добре, я спокійно продовжувала вирішувати свої справи, — пригадує вона. — Дануся дуже прив'язана до мене. Та коли я прийшла, дитина гралася і не дуже звертала на мене увагу.

Надія Гербіш каже, що якщо їй ще потрібна буде няня, вона вже знає, до кого звернутися.

— У себе на сторінці я так і написала, що можу поділитися контактами ідеальної няні, але якщо мені наступного разу буде потрібна її допомога, то я її позичу, — з посмішкою каже тернополянка.

Просіть паспорт і медобстеження

Якщо запрошуєте няню на роботу, попросіть у неї копію паспорта і результати медобстеження, радить голова Центру «Бєбіко» Ольга Гордієнко, яка має 10-річний досвід роботи з нянями.

— В обов'язки няні входить вміння доглядати за дитиною — від новонародженого до 3-5 років, прогулянка, сон, розвиваючі ігри, приготування дитячих страв, прасування дитячого одягу, — каже вона. — Дуже важливою останнім часом є стресостійкість. Колись давно, коли був серіал про няню Віку, діти хотіли собі таку ж. Зараз особливих умов немає. З нянею зустрічаються, дивляться, як дитина на неї реагує.

Тепер багато мам мають часткову зайнятість, тож дітей доводиться залишати з нянею на кілька годин

пару разів на тиждень. Хоча шукають няню і на повний робочий день. Загалом робота няні у Тернополі коштує 20-50 грн за годину. Утім, нині няні не дуже мають попит. Очевидно, це пов'язано зі складною ситуацією у країні.

— Два-три роки тому серед мам більш поширеним був повний робочий день, тож вони залишали на няню навіть дуже малесеньких дітей, — каже Ольга Гордієнко. — Тепер мами стараються самі залишатися з малюками, бо стало модним грудне вигодовування.

Залиште всі потрібні телефони

Перед тим, як взяти на роботу няню, з нею варто зустрітися хоча б три рази, радить фахівець.

— Спершу — самому, потім — з дитиною, — каже пані Гордієнко. — Добре, якщо у співбесіді беруть участь і мама, і тато. Адже жінки більш емоційні, а чоловіки практичніші, у них — інше бачення людини. Враховувати думку чоловіка важливо. Ніколи не проводьте зустріч удома. Це має бути за межами помешкання, бо ви не знаєте, хто до вас прийде. І якщо людина не сподобається, вона не знатиме, де ви живете, і не набридатиме. Зрештою, зустріч на нейтральній території буде комфортнішою для обох сторін.

Не бажано брати няню, яка працювала у ваших друзів, продовжує співрозмовниця. Адже наші жінки люблять поговорити про особисте, і таке обговорення може бути не дуже прийнятним для вас.

— Є багато нянь, вихователів, які працюють у дитсадках, але шукають собі підробіток, — каже Ольга Гордієнко. — Це надійно, адже людина має педагогічні навички, проходить медобстеження. До речі, коли я беру на роботу няню, то прошу, щоб вона пройшла флюорографію та огляд у гінеколога. Я не кажу про санітарну книжку, бо у нас дуже часто її просто купують. Якщо ви вже обрали няню, обов'язково складіть для неї список номерів телефонів — мами, тата, педіатра.

КОМЕНТАР

Світлана ПОВАР,
менеджер із персоналу «Асоціації роботодавців»:

— Особливого попиту на нянь останнім часом немає, але він буде. Бо в нас багато розумних жінок, які хочуть реалізувати себе у житті. Втім, хочу зауважити, що зараз більше з'явилося тих, кому потрібна няня, ніж тих, хто шукає таку роботу. Хоча років п'ять тому

все було навпаки. До нас часто приходили вчителі, які вийшли на пенсію і мали ще багато енергії та ентузіазму, щоб працювати з дітьми. До речі, влітку до нас звернулася молода мама, в якій троє малих дітей. Вона пропонувала зарплату 200 грн за день і нескладні обов'язки — забрати дітей з садочка, школи, вивести на прогулянку, простежити, щоб діти поїли, поспілкуватися з ними. І ми ледве знайшли цій мамі няню. Може, тому, що це було літо і багато людей — у відпустках.

Відомі люди очима дітей

«RIA плюс» продовжує рубрику «Відомі люди очима дітей». Задля експерименту наш кореспондент показала дітям фото політиків, високопосадовців і відомих тернополян

Леся Наконечна,
журналіст:

Вероніка (6 р.):

— Ця дівчинка — фреска. Я бачила її в мультику, а тоді в кіно. У неї є чарівні прозорі крильця, і вона закохана в Пітера Пена.

Назарчик (5 р.):

— Вона дуже гарна, приблизно, як моя мама. Не знаю, ким працює ця тьотя, але їй часто дарують квіти.

Любов Бурак, письменниця:

Костик (5 р.):

— Вона схожа на маму мого найкращого друга. Але ця тьотя в окулярах. Напевне, вона любить дітей і працює вихователю.

Валя (5 р.):

— У неї є собаки. Вона їх дуже любить. Одна велика, спить біля каміна. Інша — маленька-маленька, спить на подушці.

Віталій Яцюк, пастор:

Віталік (6 р.):

— У цього дядька є дружина, яка дуже любить пекти пироги. З вишнями, абрикосами, яблуками. А тоді вони їдять разом ті пироги і запивають чаєм.

Гринка (6 р.):

— Коли він був маленьким, то любив ловити метеликів. І жуків різних збирав. У нас усі хлопчики у дворі так роблять.

Вадим Перець,
громадський діяч:

Костик (6 р.):

— Цей дядько — пілот. Він любить висоту. Я чув, що про всіх пілотів так можна казати.

Глонка (5 р.):

— Він — військовий. Цей дядько серйозний, завжди думає, що каже, і ніколи не обманує. Мама каже, що не всі чоловіки такі, а цей такий. Напевне.

Володимир Кравець,
ректор ТНПУ:

Дмитрик (6 р.):

— Коли він вчився у школі, то був не дуже чемним. Тепер на нього працює багато людей, а він ними командує. Бо цей дядько — великий директор.

Тетянка (5 р.):

— Цей дядько — магістр магії. Він знає багато заклять, але рідко ними користується.

Встановити контрольні-пропускні пункти, які слугують дезінфекційним бар'єром, як-от на Волині, Тернопільщині поки не можна. Мовляв, немає юридичного підґрунтя

ЯК ОБЛАСТЬ ЗАХИСТЯТЬ ВІД ЧУМИ І ДЕРМАТИТУ

Загроза ■

Перевести роботу спеціалізованих свиногосподарств на закритий режим роботи з усіма обмеженнями, а велику рогату худобу обробляти інсектицидами чи препаратами для відлякування комах радять фермерам Тернопільщини

СВІТЛАНА ГРИВАС, 0-96-709-74-60,
SVITLANA.GRUVAS@GMAIL.COM

Реальна загроза спалаху африканської чуми у свиней є на Тернопільщині. Цю хворобу уже зафіксували у сусідніх областях. Уникнути її занесення сюди складно. Непросто вберегтись і від нодулярного дерматиту у корів. Ця недуга, в тому числі через недавню спеку, шириться сусідніми країнами.

На відшкодування не розраховувати

Як перша, так і друга хвороба призводить до знищення всього поголів'я, і не тільки на тому господарстві, де зафіксували випадок. Приміром, якщо африканська чума свиней добереться до господарства пересічного селянина, то знищенню підлягає, за чинною інструкцією профілактики та боротьби, й усе п'ятитисячне поголів'я свиней у фермера, якщо воно входить у трикілометрову зону ризику. Така перспектива неабияк лякає великі господарства. Дехто не виключає і можливу диверсію.

Щоправда, «на виході» у країні зараз інша інструкція, більш поблажлива до великих господарств за умови дотримання ними ряду вимог та правил біобезпеки.

Про це та інше розповіли під час засідання 16 вересня у Державній надзвичайній протиепізоотичній комісії, присвяченого темам поширення вище згадуваних хвороб. Фахівці рекоменду-

САЙТ ВОЛИНСЬКОЇ ОДА

На пропускних пунктах дезінфікують колеса автомобілів, що виїжджають із території, на якій оголосили карантин

вали у першому випадку перевести роботу господарств на закритий режим роботи, у другому — обробляти тварин спецзасобами.

— Чим страшна африканська чума свиней? Ліків від неї немає, а смертність тварин стовідсоткова, — розповідає в. о. начальника управління Держпродспоживслужби у Тернопільській області Володимир Богоніс. — І на території вводять карантин. З цієї території не можна завозити певних продуктів. Проявляється хвороба високою температурою, а населені пункти у радіусі трьох кілометрів вважають джерелом інфекції. Усіх свиней звідти вилучають, знищують безкровним методом, відправляють на утилізацію — спалюють або закопують на глибині більш як два метри.

І хоч Тернопільщина сьогодні залишається серед чотирьох областей, до яких ще не добралась чума свиней, фіксація випадків у Волинській та Рівненській областях, на думку посадовців, змушує визнати ситуацію загрозливою і у нас. Так, за серпень у Рівненській області з'явилось три неблагополучні пункти у трьох районах, у Волинській області — три пункти у двох районах, додає пан Богоніс.

Щоби уникнути подальших проблем для фермерів, фахівці уже тепер радять подбати про

заходи безпеки. Хоча, додають, що гарантувати ніхто нічого не може, а на державну компенсацію у випадку потрапляння якогось господарства у зону враження африканською чумою краще не розраховувати. Ставити блокпости та дизбар'єри, як-от у регіонах, де зафіксували випадки, у нас поки що не можуть — нема юридичного підґрунтя.

Узгодять план дій

Окрім того, зазначають, що від зараження це навряд чи врятує. Адже, крім головних доріг, є ще багато польових, якими можуть об'їхати охочі. Також наголосили, що для дикого кабана, який може бути хворим і за день пробігає десятки кілометрів, жодного бар'єру не поставиш.

— На засіданні вирішили ре-

комендувати керівникам та власникам спеціалізованих свиногосподарств перейти на закритий режим роботи, — додає Володимир Богоніс. — Обладнати перед входом у свинарники дезмати, не підтримувати міжгосподарських зв'язків із регіонами, у яких зафіксовані випадки чуми, не відвозити свиней на забійні підприємства у ті регіони, де реєстрували спалахи хвороби. А закупівлю тварин з-за меж області проводити лише після підтвердження епізоотичного благополуччя господарств-постачальників і території тощо.

Відкритим є питання організації роботи блокпостів, додає пан Богоніс.

— Ми узгодимо комплексний план дій зі всіма зацікавленими службами, — продовжує посадовець. — Я думаю, що на рівні голови облادміністрації приймемо рішення, чи виставляти блокпости на кордоні з тими областями, де є африканська чума свиней. А з профілактичною метою проводимо роз'яснювальні роботи, роздаємо листівки, розклеюємо на магазинах, у молокозбірних пунктах.

Найгірша ситуація — з малими свиногосподарствами, де утримують від 20 голів і більше. Адже перевести їх на закритий режим роботи немає можливості. З власниками таких господарств проводять роз'яснювальну роботу. Що робити з ними далі — питання відкрите.

Ціна вакцини — півтора євро за дозу

Ще однією проблемою, боротись з якою радять уже тепер, є нодулярний дерматит. Хворобу переносять комахи, гедзі, комарі. У 2016 році повідомлення про хворобу надійшли з більш ніж двох десятків країн: Туреччини, Сербії, Росії, Чорногорії, Казахстану, Македонії, Болгарії, Албанії, Греції, Угорщини. Захворюваність поголів'я цієї хворобою — 30-70%, летальність — 2-10%.

— Назва не відповідає фактичному стану справ, — розповів під час комісії начальник відділу організації протиепізоотичної роботи Держпродспоживслужби у Тернопільській області Володимир Марків. — Мовляв, що такого у дерматиті? Однак, крім

ураження шкіри, відбувається ураження усіх внутрішніх органів і лімфатичної системи, вузлів. І хоч відсоток смертності низький, виздоровлення не настає. Результат — зменшуються надої, м'ясо стає неякісним. Лікування цієї хвороби не розробили. Задля профілактики тварин, які виходять на пасовища, обробляють відповідними засобами.

Як і при африканській чумі свиней, при дерматиті знищеною підлягає усе поголів'я. А це ставить хрест на господарстві. Адже якщо для відновлення діяльності господарства, що займається свинями, треба три роки, то для відновлення господарства з великою рогатою худобою — не менше п'яти. Вряту-

вати ситуацію може вакцинація, щоправда, в Україні поки що вакцини нема.

— Є програми закупівлі вакцин за кордоном, — додає пан Марків. — Але ви знаєте, який механізм реєстрації таких препаратів — від двох місяців і більше. Єдине сподівання, що скоро теплі дні минуть і загрози поменшає.

Вартість вакцини, каже співрозмовник, не є захмарною — півтора євро за дозу. Вакцину вводять дворазово. Імунітет тримається близько року. Доки про вакцинацію не йдеться, власникам господарств рекомендують обробляти тварин інсектицидами та репелентами — засобами для відлякування комах.

Громадська спілка «Рада бізнесу Тернопілля»

(ГС «РБТ») — об'єднує три десятки керівників великих підприємств. Створили «РБТ» у постмайданівський період. Основні завдання: побудова нової системи влади та захист членів спілки від беззаконня, яке досі діє в Україні. «РБТ» реалізовує антикорупційні, антибюрократичні, правові та соціальні проекти. Детальніше — на www.rbt.te.ua.

ГРОМАДУ ПРИЙМАЛИ «ЗІ СКРИПОМ»

Проблема ■

Замість відкритого діалогу представників влади та громади, була натягнута атмосфера, грубі закиди та прямі звинувачення. Наші очільники не вміють або не хочуть спілкуватися з громадським сектором, якщо сценарій — не їхній

ЛЮБОВ ВОВК, PR@RBT.TE.UA

Проведення «круглого столу» для аналізу стану корупції в області та дотримання прав людини ініціювала Рада бізнесу Тернопілля. Все пішло не за задумом, тож столів було два.

Згідно з пропозицією РБТ, «круглий стіл» мав відбутися під головуванням Степана Барни та за участі очільників силових структур.

Без прокурора

Ще на початку серпня члени РБТ зустрілися з керівником Тернопільської області Степаном Барною та передали звернення щодо проведення відкритого «круглого столу» із розглядом резонансних кримінальних справ, що порушують права людини і показують реальний стан корупції.

— Ми подали ідею, аби спільно з керівниками держустанов та організацій, правоохоронцями, новопризначеним прокурором, а також представниками громадськості можна було обговорити рівень корупції у нашій області, заплановані кроки щодо її подолання та реальні кримінальні справи, що порушують права людини, — повідомляють у секретаріаті РБТ.

Підприємці звернулися саме до Степана Барни, бо вважали, що лише у його компетенції та завдяки його авторитету в області ця зустріч пройде із максимальною кількістю запрошених: прокурором області, начальником ГУНП в області, начальником управління СБУ в області, начальником Головного управління ДФС в області, начальником обласного управління юстиції, головою Апеляційного суду, членом зборів суддів України, головою колегії адвокатів тощо.

Проте в обласній адміністрації цю зустріч провели аж 14 вересня. У підсумку зібралися здебільшого заступники голів тих структур, які пропонували запросити. Зокрема, не прийняли запрошення Степана Барни голова ДФС, СБУ, обласної прокуратури. Та й сам Степан Степанович мав у той час інший запланований захід.

Учасники «круглого столу» і присутні громадяни таки зачекали півгодини на очільника області. Найбільше питань мали

Перший «круглий стіл» в обласній адміністрації не вдался

Другий «стіл» у прокуратурі: замість того, щоб почути людей, їх пресували

до новопризначеного прокурора Тернопілля.

— Нам уже набридло чекати чергової зміни прокурора. Ми зібралися тут, щоб поставити конкретні питання і почути конкретні відповіді, — сказав член РБТ Віталій Сороколіт. — При призначенні генерального прокурора дав нашому прокурору конкретний термін — два місяці. Цей час уже минув.

Присутні стверджували, що прокурор області не здійснює прийом громадян. Також хотіли дізнатися бачення посадовця щодо порушення прав людини у конкретних кримінальних справах. Зокрема, ті, за якими суди по два рази знімають обвинувачення з людини, а прокуратура далі подає апеляції і на роки затягує такі провадження.

Фейс-контроль

Оскільки відповіді профільного заступника прокурора не влаштували учасників «круглого столу», бо питання стосувалися лише компетенції обласного прокурора, то Степану Барни не залишалося нічого іншого, як організувати ще один «круглий стіл».

Уже 19 вересня прокурор області В'ячеслав Перч разом із головою обласної адміністрації, керівником управління Нацполіції в області і заступником голови ДФС в області був готовий зустрітися із представниками «Ради бізнесу Тернопілля». Щоправда, висунув свої умови.

— Із обласної адміністрації нам повідомили, що від громадськості на цю зустріч запрошено лише членів та юристів «Ради бізнесу Тернопілля», голів «Автомайдану» та «Самооборони». Мовляв, із пересічними громадянами, які не є представниками бізнес-асоціацій, В'ячеслав Перч зустріне окремо, — каже секретар РБТ Любов

Вовк. — Не запрошували, зокрема, і людей, які брали участь у попередньому «круглому столі» та мали конкретні запитання до прокурора. Зокрема, Любомира Іллінського та Світлану Лемегу, які мають по два виправдувальні вироки, але роками змушені витримувати апеляції прокуратури.

Проте тернополяни Іллінський та Лемеха все ж прийшли до прокуратури і їм дозволили взяти участь у зустрічі.

У прокуратурі області присутні зустріли без «круглого столу», а в актовому залі — із президією та трибуною.

«Рада бізнесу Тернопілля» розпочала із питання про 35 сотих земель на Бандери, наданої прокуратурі у 2013 році під забудову.

— Я вважаю це корупцією,

оскільки ця земельна ділянка була надана всупереч діючому Генеральному плану та закону. Це — зелена зона, яку прокуратура хоче забудувати, — говорив заступник голови ГС «РБТ» Андрій Шкула. — Коли прокуратура поверне місту земельну ділянку, яку отримала незаконно?

Прокурор В'ячеслав Перч повідомив, що виїжджав на місце і побачив у парку ціле містечко. Його здивувало, чому «світ клином зійшовся» лише на частині ділянки прокуратури і чому досі ніхто не оскаржив це у суді.

На аргументи представника РБТ про те, що прокуратурі варто лише оформити нотаріальну відмову від цієї ділянки, щоб депутати зберегли її, приєднавши до меж парку, прокурор відповів, що не бачить

законного шляху для того, аби віддати землю місту.

Захист нападом

Член «Ради бізнесу Тернопілля» Віталій Сороколіт звинуватив прокуратуру у добре відлагодженій системі приховування злочинів. Щоб громадськість побачила це, він просив прокурора оприлюднити статистику щодо кількості поданих у прокуратуру заяв про кримінальні правопорушення, кількості відмов у внесенні відомостей в ЄРДР, кількості рішень слідчих суддів про зобов'язання прокуратури внести відомості в ЄРДР за заявами про кримінальні правопорушення.

Також громаді мала б бути цікавою кількість проведених службових розслідувань щодо осіб, які вчинили бездіяльність і не внесли відомостей в ЄРДР, а також кількість службових розслідувань щодо осіб, на яких надійшли скарги про приховування і знищення доказів у рамках кримінальних проваджень.

— Нас глибоко турбує ситуація, яка складається в області з дотриманням прав людини. Тут присутні люди, які мають неодноразові виправдувальні вироки. Прокуратура, щоб приховати фальсифікації справ, укотре подає апеляції і тяганина триває, службові розслідування не проводять.

Нарікав підприємств Сороколіт і на бездіяльність правоохоронної системи. Адже кримінальні провадження закривають, а винних не карають.

За таку позицію, яка, очевидно, не була приємною обласному прокурору, Віталій Сороколіт поплатився — отримав зустрічне звинувачення від В'ячеслава Перча у крадіжці.

— Ми розуміємо, для чого ви це робите. Хочете, аби ми забрали свою апеляційну скаргу. Проте ми цього не зробимо. Бо кожен має жити за законом. У 2008-му році вам вдалося, точніше, було намагання обікрати державу, місцевих громадян, — сказав В'ячеслав Перч.

Такий закид прокурора щонайменше неетичний, а як максимум — можливе порушення закону, бо ж підприємця суд виправдав. Прокуратура подала апеляцію. Не вперше...

І від Барни «перепало на горіхи»

Не жалів, під час другого «круглого столу» підприємців «Ради бізнесу Тернопілля» і голова області. Він наводив приклади недобросовісності бізнесменів, які й податки не сплачують, і зарплати приховують, і державу обманюють. Зокрема, йшлося про незаконне вирубування лісів та розробку кар'єрів. Цим Степан Барна «під одну гребінку» рівняв усіх підприємців області.

— Чомусь РБТ не порушує питання бізнесу, який непорядно поводить з державою, — емоційно говорив Степан Барна. — Давайте почнемо зачіпати соціальну складову! Закликати бізнес бути моральним, платити податки, легалізуватися. І власним прикладом ви будете це

показувати.

Утім, такі зустрічі теж були корисними. Окрім взаємних звинувачень, учасники обмінялися і суттєвими зауваженнями. Зокрема, начальник головного управління Нацполіції в області Олександр Богомол подякував за пропозицію провести аналіз звернень громадян про вчинення кримінальних правопорушень. Обіцяв, що найближчим часом проведе такий зріз звернень з ознаками кримінального правопорушення та статистики їх розгляду і перерезподілу в інші служби.

Самооборонівець Іван Ковалик запропонував прокуророві провести фахові розслідування резонансних справ та дати прозо-

ру оцінку. Зокрема, це стосується нещодавніх подій у Борщеві — вбивства працівників правоохоронних органів.

За результатами зустрічей із очільниками силових та правоохоронних органів, а також головою обласної адміністрації «Рада бізнесу Тернопілля» підготує відповідні звернення та оприлюднить відповіді на них.

Хотілося б, аби такі жваві обговорення відбувалися в нашому місті частіше, адже це поліпшить комунікацію підприємців та пересічних тернополян зі структурами, від яких в області залежить чимало. Окім того, відкритий аналіз проблем дасть змогу ефективніше вирішити їх, з користю як для людей, так і для області.

ПЕРЕВІРЕНІ КВАРТИРИ

Інспектор RIA особисто фотографує квартиру та перевіряє ціну, місцезнаходження, поверх та стан ремонту.

Викликайте Інспектора RIA (067) 431 54 92

dom

RIA.com

1 кімнатна, Східний

7 фото

перевірена квартира

dom.ria.com/id/11567273

23 000 у.о.

площа: 45.5 м²/21.3 м²/15.5 м²
поверх: 8/10, ц

Роздільні кімнати. Житло не використовувалося з моменту побудови.

Зоряна
(097) 856-38-30

1 кімнатна, Центр

9 фото

перевірена квартира

dom.ria.com/id/11258590

32 000 у.о.

площа: 42 м²/21,5 м²/8,1 м²
поверх: 1/5, ц

Хороший стан квартири, і/о, газова колонка, с/в окремо, 2 балкони заклені.

Іван
(096) 450-04-49

3 кімнатна, Канада

12 фото

перевірена квартира

dom.ria.com/id/11456470

69 999 у.о.

площа: 92 м²/50 м²/13 м²
поверх: 2/2, ц

В коледж, містечку "Слівоче поле". В'їзд через шлагбаум. Постійна охорона. В дворі дит. майданчик.

Олександр
(067) 332-80-36

1 кімнатна, Березовиця

21 фото

перевірена квартира

dom.ria.com/id/9645008

25 000 у.о.

площа: 40.6 м²/-/9.8 м²
поверх: 1/9, ц

Зданий будинок, є всі документи. Високий 1 поверх, в цokolі є жила квартира. Під інд. о., сира без рем.

Оксана
(098) 259-19-75

1 кімнатна, БАМ

10 фото

перевірена квартира

dom.ria.com/id/12051200

20 000 у.о.

площа: 34 м²/18/6 м²
поверх: 4/9, п

Квартира обжита добротна. Балкон (утеплений), заклений м/п вікнами. Частково меблі.

Володимир
(067) 699-72-56

2 кімнатна, вул. Бродівська

22 фото

перевірена квартира

dom.ria.com/id/11509489

38 900 у.о.

площа: 52 м²/-/22 м²
поверх: 2/3, ц

Власник. Новобудова. Тезнічно будинок зданий. Район для спокійного життя.

Іван
(097) 921-69-95

3 кімнатна, Дружба

11 фото

перевірена квартира

dom.ria.com/id/6244779

52 000 у.о.

площа: 96 м²/-/12 м²
поверх: 5/7, ц

Автономне опалення, чистова стіжка.

Руслан
(095) 924-40-50

2 кімнатна, Дружба

8 фото

перевірена квартира

dom.ria.com/id/11510775

33 000 у.о.

площа: 62,63 м²/-/
поверх: 7/9, м/к

Новий будинок, роздільні кімнати.

Лілія
(097) 225-77-39

3 кімнатна, Канада

41 фото

перевірена квартира

dom.ria.com/id/9573083

39 500 у.о.

площа: 69.3 м²/41.6 м²/9.3 м²
поверх: 1/9, ц

Продається обжита квартира. Добудова узаконена (є док.), утепл. пінопластом, оздоблена корідоном.

Володимир
(067) 699-72-56

3 кімнатна, Східний

22 фото

перевірена квартира

dom.ria.com/id/10918489

55 000 у.о.

площа: 75 м²/56 м²/12 м²
поверх: 1/10, ц

Влашок. І.о., підігрів підлоги, котел Арістон. В ціну входить стіни старт+фін. під покраску.

Андрій
(099) 176-28-63

2 кімнатна, Східний

28 фото

перевірена квартира

dom.ria.com/id/10921264

42 000 у.о.

площа: 56 м²/31 м²/9.1 м²
поверх: 1/10, ц

Підігрів підлоги, інд.опал., меблі, сантехніка, лоб.техніка.

Цегла ззовні утеплена пінопластом.

Андрій
(099) 176-28-63

1 кімнатна, вул. Вояків дивізії Галичина

18 фото

перевірена квартира

dom.ria.com/id/11285299

27 500 у.о.

площа: 38 м²/-/8.3 м²
поверх: 6/7, ц

Свіжий ремонт, нікто не жив, з меблями, все зроблено. Продаж в зв'язку з від'їздом. Власник.

Микола
(068) 851-90-41

1 кімнатна, Лучаківського

8 фото

перевірена квартира

dom.ria.com/id/12058635

28 500 у.о.

площа: 37.8 м²/-/
поверх: 2/9, ц

Кухонний куточок, пральна машинка, лічильники.

Галина
(096) 731-07-93

3 кімнатна, р-н Цукрового заводу

12 фото

перевірена квартира

dom.ria.com/id/11085028

38 000 у.о.

площа: 64 м²/40 м²/9 м²
поверх: 1/5, ц

Чешка в ід. стані, котел Вайлант, пласт. вікна, тепла підлога в кухні, 2 кладовки. Дім не старий.

Слава
(097) 212-24-47

3 кімнатна, БАМ

13 фото

перевірена квартира

dom.ria.com/id/11645280

50 000 у.о.

площа: 76 м²/37.9 м²/7 м²
поверх: 1/10, п

Інд. опалення, сврремонт, металопласт вікна, прибудова (узаконена), меблі, побут. техніка.

Дмитро
(068) 743-56-72

5 кімнатна, Новий світ

14 фото

перевірена квартира

dom.ria.com/id/11063807

97 000 у.о.

площа: 160 м²/-/33 м²
поверх: 9/10, ц

Інд. о., тепла підлога, охоронна сигналізація. Поряд є школа, дит. садочки, магазини, зупинка.

Андрій
(067) 781-57-25

3 кімнатна, Газопровід

14 фото

перевірена квартира

dom.ria.com/id/10395171

35 000 у.о.

площа: 60.6 м²/-/7.5 м²
поверх: 3/5, ц

Квартира в тихому районі, поблизу є школа, дит. садок. Оголошення від власника!

Андрій
(097) 852-64-59

33

перевірені
квартири Тернополя
на DOM.RIA.com

ТЕТЯНКА З КРЕМЕНЕЧЧИНИ ПРИТЯГУЄ МЕТАЛ

Дивовижа ■

У 6-річної Тетянки ложки тримаються на обличчі, спинці та грудях. Дівчинка дивує рідних уже півтора року. А її 3-річна сестричка Валерія може утримувати ложку на носику

ДІАНА ОЛІЙНИК, 0-67-346-52-39,
DIANA.OLIJNYK@GMAIL.COM

Незвичайні здібності мають донечки у родині Казьміруків із села Великі Бережці, що на Кременеччині. Вони можуть утримувати на собі металеві предмети.

Це більше вдається шестирічній Тетянці. Ложки, виделки, копійки, ключі не падають, коли вона прикладає їх до тіла.

— Пробували навіть золото притуляти, то перстень теж прилипав до грудей, — розповідає мама дівчинки Анна Казьмірук. — До рук предмети самі не липнуть, але якщо Тетянка щось спеціально притулить до себе, то воно буде триматися.

А нещодавно втримати ложку на носику вдалося і трирічній Валерії.

— Це почалося півтора року тому, — пригадує жінка. — Якось Тетянка гралася у кухаря і вдарилася ложкою. Вона приліпилася до носа. Це було вдома у бабусі й дідуся. Ложечка зачепилася за личко — там і залишилася. Ми приїхали забирати дитину, а вона нам показала, що їй вдалося зробити. Ми тоді не звернули на це увагу — грається донечка, ну й нехай. Але після того випадку вона щоразу прикладає до себе більше і більше металевих предметів. Уже з 15 ложок може притулити — і вони не падають. Копійки, ключ від класу, лож-

6-річна Тетянка Казьмірук може одночасно тримати на собі 15 ложок. Предмети тримаються, коли вона їх прикладає до тіла

ки та виделки — у дівчинки ці речі липнуть до носа, грудей і спини.

Тетянина популярність почалася після того, як дитина попросила, щоб мама сфотографувала її з ложками і виклала фото на своїй сторінці у соцмережі.

— Вона попросила пообіцяти, що я обов'язково це зроблю, — пригадує пані Анна. — Потім це фото виклали у спільноті «Типовий Кременець». Про нас написали кілька ЗМІ, приїхали телевізійники — і пішло-поїхало.

Цього року Тетянка пішла у перший клас.

— Діти у класі не знали про її здібності доти, доки не приїхало телебачення, — продовжує мама. — Два дні знімали. Дзвонять і з інших каналів, але ми більше не наважуємося. Запрошували нас на шоу «Україна має талант» на 2017 рік. Та не знаю, чи будемо брати участь. Дитину

це виснажує. Якось після зйомок вона навіть у сні говорила: «Все, досить мене знімати».

Мама додає, що дівчинку втомлює надмірна увага до неї. Каже, якщо захоче, то сама все покаже.

— Тетянку просять, мовляв, покажи. Вона прикладе ложки чи виделки, але коли їй починають набридати, то каже, що більше не хоче показувати, — продовжує жінка. — А коли захоче погратися, то сама чіпляє до себе металеві речі.

Менша донечка Казьміруків ходить у дитячий садочок. Дівчинка й собі пробує чіпляти до личка ложки.

— Валерія бачила, що робить Таня, і собі пробувала, — додає пані Анна. — Спочатку в неї нічого не виходило, а з часом ложечка до носа почала прилипати.

Співрозмовниця зазначає, що в їхній родині ніхто не володіє

Сестрички Тетянка та Валерія Казьмірук часто граються разом. Молодша сестричка й собі навчилася від старшої тримати на носі ложку

такими здібностями. Тож що робити з цим даром, поки не знає.

— Я ставлюся до цього спокійно. Вважаю, що Бог обдару-

вав мою дитину чимось особливим, — каже вона. — Ми нікого не розпитували про таке, хіба в інтернеті про таких діток почитала, і все. А коли перед школою проходили медогляд, то у районній поліклініці нам сказали, що медицина це не може пояснити. Мовляв, це відбувається через підвищене біополе.

Чи будуть Казьміруки розвивати ці вміння у доньок, вони ще не вирішили.

— Нам сказали, щоб ми звернулися у Київ. Там є інститут, який досліджує такі феномени. Але ми поки що нікуди не зверталися. Тетянка шойно пішла у перший клас. Тож тепер для нас головне навчання, — підсумовує жінка.

Мама дівчинки додає, що старша донька дуже любить співати і танцювати.

— Це для неї все, — каже співрозмовниця. — Коли її питають, ким вона буде, то каже, що хоче стати співачкою і ветеринаром. А поки що вона часто грається з Валерією, гляділа її, доки молодша не пішла у садочок. У школі має подружок, але все одно більше з сестричкою бавиться.

Редакція «RIA плюс» стежитиме за успіхами дівчаток із Кременеччини. Ми обов'язково розкажемо, чи збережеться їхній дар у майбутньому і як вони його застосовуватимуть.

КОМЕНТАР

Ірина ГРИЧУК,
лікар-методист
«Центру здоров'я»:

— Це рідкісне явище. Про дітей із такими здібностями у нашій області я не чула. На власні очі бачила такі можливості лише у дорослих. Якщо до тіла приліпає метал, людина має сильне електромагнітне поле. Але яка причина цього, не бачачи дитини і результатів її обстежень, сказати важко. Потрібно знати, чи дитина розвивається відповід-

но до віку, чи випереджає розвиток. Чи, може, вона має ще й інші здібності. Батькам поки що не треба особливо акцентувати на цьому увагу, а поспостерігати, чи будуть у дитини проявлятися ще якісь здібності. Таких діток треба оберегати від блискавки.

Цим феноменом займаються у Київському інституті народної медицини. Можливо, батьки захочуть проконсультуватися, як далі розвивати здібності їхньої дитини. Цікаво, що люди, до яких прилипають металеві предмети, можуть із часом мати ще й екстрасенсорні здібності, наприклад, дотиком рук знімати біль.

Інші відомі діти-магніти в Україні та за кордоном

Дівчинка-магніт із Ківерців

Незвичайні можливості має п'ятирічна Віолетта Приймак із Ківерців. До дитини липнуть металеві предмети, писав Ківерцівський інформаційний портал у лютому цього року.

— Помітили цю здібність приблизно три місяці тому. Граючись, дитина взяла ложку і показала, як вона прилипла до носика. Ми здивувалися і проекспериментували: взяли ложку і спробували приліпити до животика і спинки. Ложка прилипла, як до магніта, — розповідає тато дівчинки.

Хлопчик-магніт із Турки

Михайлик Дульнявка з Турки, що на Львівщині, ще зі шкільних років носив на лобі ложки та інші залізні предмети. Вперше про хлопця написали у 2005-му. Тоді про його вік не повідомляли. Михайлик неодноразово звертав увагу рідних, що до його обличчя приліпає чайна ложка, та родичі не надавали цьому особливого значення, знаючи, як він любить вигадувати

усіякі небиліці. Однак коли він почепив на обличчя кілька ложок і виделок, неабияк здивувалися. Хлопчик став знаменитим після того, як про нього розповіла місцева газета. Рідним радили зафіксувати цей феномен у Книзі рекордів України, проте вони не були впевнені, чи потрібно це дитині.

У 2011-му один із центральних ЗМІ написав, що Михайлику 13 років. Він — учень Турківської школи-інтернату. До тіла хлопчика дуже легко чіплялися ложки, виделки, ножі та черпаки.

— Найважче на моєму тілі трималась праска, — розповів хлопчина «Українській правді». Життя».

А взагалі, як він зізнається, може одночасно утримувати на своєму тілі до 12 металевих предметів!

Рідні досі дивуються з його унікальних можливостей, адже у родині ніхто й ніколи не мав таких здібностей. «Усе саме приліпає до мене, — каже Михайлик. — От сяду за стіл, і досить руку покласти, як намагнічується».

Хлопчик дуже мріє виступати у цирку

і рішуче налаштований вступати до циркового училища.

Тримав до кілограма металу

У 2008 р. ЗМІ писали про жителя Дніпра семирічного Левона Багманяна. Тоді він із легкістю втримував на собі металеві ложки. Столові предмети прилипали до носа, вух, живота, рук і спини дитини. При власній вазі 20 кг хлопчик міг тоді утримувати близько кілограма металу.

Притягував метал та знімав біль

Шість років тому чимало писали і про хлопчика-магніта з Хорватії. Це Іван із сільської місцевості, поблизу Копривниці. Він здивував усіх своїми неабиякими здібностями, адже міг втримувати на своєму тілі до 25 кг металу, казали хорватські репортери.

Зовні він нічим не відрізнявся від однолітків, але його тіло було здатне притягувати до себе металеві предмети, як магніт.

Іван, не докладаючи жодних зусиль, утримував у висячому положенні на грудях і руках до 25 кг різних «залізяк».

Крім того, батьки Івана сказали, що їхній син здатний знімати біль, але цей процес забирає у нього всі сили.

Прилипало залізо, дерево, папір і кришталь

Залізо, дерево, папір, навіть кришталь — предмети з цих матеріалів «примагнічувала» до себе дівчинка з Баку Асена Гейдарлі. У жовтні 2008 р. їй було шість років. Асена із задоволенням демонструвала свій талант усім охочим, а вчені досі сперечаються з приводу цього феномену. Речі липнули до неї самі: у ванній — мило і зубна щітка, на кухні — тарілки і ложки, в дитячій — олівці, книги й альбом. Навіть сімейна реліквія — бабусині срібні ложки — не падали з її грудей. У той час Асена мріяла стати лікарем, а свій талант застосувати у професії. Дівчинка хотіла «витагувати» з людей хвороби.

НОВИНКА СЕРЕД ВИНОГРАДУ – СОРТ «ШОКОЛАДКА»

Сезон ■ Фіолетового, майже чорного, темно-синього, зеленого, золотисто-жовтого, рожевого, навіть шоколадного кольору виноград продають на тернопільських ринках. Загалом на вибір є до десятка сортів

ДІАНА ОЛІЙНИК, 0-67-346-52-39,
 DIANA.OLIJNYK@GMAIL.COM

Великі грона з м'ясистими ягодами розміром, як п'ять копійок, сорту «Вікторія», дуже солодкі дамські пальчики, зелені грона сорту «Сорочанський», звичний для тернополян фіолетовий «Молдова», а також український варіант кишмишу «Кеша» можна побачити на розкладках тернопільських ринків. Переважно виноград привозять з Одеси. Торговці віддають кілограм за 20-30 грн.

Окрім вітчизняного, на ринках продають різні види турецького та іспанського кишмишу, українські та імпортовані «Кардинал» і «Мускат». Такі грона продають по 30-35 грн за кг.

З дешевших сортів — по 6-7 грн за кг — закарпатська «Ізабелла». А ще — місцевий виноград. Надзвичайно ароматний сорт «Лідія» віддають по 15 грн за кг.

— Новинка цього року — сорт «Шоколадка», — розповідає пані Галина, яка торгує на ринку на Шептицького. Жінка продає виноград більше 20 років. — Він має великі округлі ягоди рожево-коричневого кольору, тому така назва. У середньому його віддають по 25 грн за кг. «Вікторія» — дуже м'ясистий, солодкий виноград — по 30 грн. «Одеський сувенір», який називають «дамськими пальчиками» за характерні ягоди подовгастої форми, — по 20 грн/кг. Стільки ж коштують і дуже популярний сорт «Молдова» — з темно-фіолетовими овальними ягодами середнього розміру. Український варіант кишмишу «Кеша» — теж у середньому віддають за таку ж ціну. Він без зернят, проте, на відміну від класичного кишмишу, має на гронах різні форми — і дуже великі, і маленькі.

Найпопулярніші, за словами продавців, — група сортів без кісточок кишмиш і «Молдова».

— Зелени сорти винограду скоро будуть закінчуватися, а фіолетові ще продаватимуть довго, — каже продавчиня. — Потім з'являться італійський та іспанський «Мускат» і «Кардинал».

Обираючи виноград, жінка радить звертати увагу на те, чи він чистий, щоб грона не були прим'ятими, а гарними на вигляд. А от на смак порадників, як кажуть, немає.

— Мені найбільше смакує «Молдова», у ньому небагато кісточок. Раніше він був кислішим, тепер солодший. Кажуть, що вітамінів має стільки, як гранат, — каже пані Галина.

Виноград, як і інші ягоди та фрукти, на ринках перевіряють на вміст нітратів. Як зазначила ветлікар із ветсанекспертизи Держлабораторії ветсанекспертизи Центрального ринку Наталія

Остапів, для винограду не характерне накопичення нітратів. Перевищення допустимого вмісту — 60 мг/кг — не фіксували. У середньому вміст нітратів у цій ягоді — 10-30 мг/кг.

Кожен виноград смакує по-своєму

Виноград відрізняється не лише кольором. Є ягоди овальні або круглі, як кулі, великі чи дрібні, як пальчики чи намистинки. Пані Ольга 18 років має фруктову крамничку на критому ринку на Шептицького. Каже, що весь виноград смачний. Однак тернопільяни, виявляється, досить перебірливі щодо цих ягід.

— Наші постійні покупці будь-який кишмиш не беруть, — розповідає жінка. — Хочуть або найкращий турецький, або іспанський. Турецький кишмиш є від різних виробників, тому і ціна різна. Віддаю по 28-32 грн за кг. З турецького найкращий кишмиш від İsa або Pegu tarım. Іспанський дорожчий — по 35 грн за кг. У нього тоненька шкiрочка, зазвичай такий купують дітям.

Кожен сорт має свій присмак, каже продавчиня.

— Головне, щоб був свіжий, — додає співрозмовниця. — Хто купує для себе, частіше дешевший вибирає. Коли планують для почастинок гостям, то переважно купують найдорожчий, щоб виглядав гарно. Мені найбільше смакує «Кадрянка». У нас зараз такого немає. У нього тоненька шкiрка, маленькі кісточочки.

До речі, багато сортів винограду схожі на вигляд, зазначає пані Ольга. Переважно торговці темний виноград із великими ягодами округлої форми підписують, що це «Кардинал». Але це може бути і сорт «Альфонт», який дуже схожий на «Кардинал».

На вино, компоти — «Ізабелла»

Закарпатську «Ізабеллу» на ринку на Шептицького продають по 6-7 грн за кг. Чоловік пані Лесі з Тернополя вже п'ять років поспіль привозить на ринок ці ягоди. Каже, що закарпатський сорт набагато смачніший, порівняно з місцевою «Ізабеллою».

— У нас його беруть переважно на компоти і вино, — розповідає продавчиня. — Хто любить робити домашнє вино, то бере ящиками. Я варю компоти — трохи яблук даю, трохи сливок. Не стільки заради кольору, як для смаку. Компоти виходять дуже смачними.

Є на ринку і місцевий виноград. Сорт «Лідія» особливою популярний у багатьох садівників на Тернопільщині. У народі його часто

Продавець винограду пані Галина каже, що у неї найбільше купують кишмиш та «Молдову»

ДІАНА ОЛІЙНИК

називають «Лідією рожевою», а також «Рожевою Ізабеллою». Йому віддають перевагу за гармонійний смак, нескладний догляд, щорічні рясні врожаї. Своім привабливим виглядом ця рослина може прикрасити дерев'яну огорожу, садову альтанку або ганок будинку. Смак ягід приємний, гармонійний, солодкий, з легкою кислинкою. Деякі порівнюють аромат м'якоті зі свіжою сунцею чи медом.

— Цей виноград дуже солодкий і пахне на всю вулицю, у мене і сусіди часто його купують, — розповідає пані Ольга з Петрикова. — Ми живемо під лісом, повітря там надзвичайно чисте. Хтось каже, що це — «Ізабелла», але це не так. Понюхайте, я ж маю і «Лідію»,

і «Ізабеллу». «Лідія» має зовсім інший смак, колір та аромат.

Цього року виноград достиг раніше, бо було тепле літо, а в інші роки у цей час тільки починав достигати.

— Я уже переконалася, що найкраще цей виноград смакує свіжим, — додає жінка. — Раніше варила з нього для дітей варення, сік на зиму закривала. Але він виходить дуже солодким і густим, а якщо його розчинити водою — не смакує. Вино теж пробували робити, та воно має багато м'якоті — важко досягнути прозорості. Найкраще «Лідію» з'їсти свіжою. Солодкими є навіть зеленкуваті ягоди, а рожеві — тим паче.

КОМЕНТАР

Зоряна ВОЛОДИМИР,
 фітотерапевт:

— Виноград корисний усім, адже він додає сил, а темні сорти допомагають при анемії. Виноградний сік за концентрацією корисних речовин порівнюють із медом. Він тонізує, має протизапальну дію, поповнює запас вітамінів та мікроелементів. Відвар ягід зі свіжого винограду чи родзинок з додаванням соку цибулі має відхаркувальну дію і допомагає зняти загриплість. Ці ягоди краще їсти з кісточками, це збільшує їх антиоксидантні властивості. Загалом виноград корисний для всіх. Виняток становлять хворі на цукровий

діабет, хронічний або гострий ентероколіт, мають гостру форму туберкульозу, ожиріння. Небажаний виноград і для тих, хто має стоматит.

До слова, свіжим виноградом і виноградним соком навіть лікують. Таке лікування називається амелотерапія. Цей метод застосовують при різних захворюваннях, переважно хронічних. Суть його у тому, що загальна кількість вживання винограду за день поступово збільшується від 0,5 кг до 2 кг. Проте таке лікування треба проводити лише під контролем лікаря. Перед початком терапії варто відвідати стоматолога, щоб перевірити, чи усі зуби запломбовані. Можливо, комусь потрібно буде вирішити проблему чутливості зубів, бо фруктові кислоти винограду є досить агресивними.

КОРИСНІ ПОРАДИ

Довго не зберігайте

• В холодильнику за два дні виноград втрачає смак і аромат. Купили — відразу з'їжте. Навіть зберігання упродовж нетривалого часу вимагає прохолодних і добре вентиляваних приміщень. Найкраще ягоди зберігати на нижній полиці холодильника у коробці з тирсою.

Як заморозити виноград

• Ягоди, відділені від гілочок, викладіть на деко в один шар. Після замороження перекладіть ягоди у пакет, який щільно закривається, або контейнер, покладіть у морозильник. Заморожений виноград у морозильнику може зберігатися місяць. Його можна використовувати для напоїв замість кубиків льоду.

Вибирайте на смак

• При купівлі винограду головне — язик та очі. Зовнішній вигляд винограду — це його візитна картка. Вибираючи цей фрукт, стежте, щоб ягоди були в гронах щільними і пружними. Якщо вони легко відпадають, м'яві, а шкiрка злазить, отже, продукт перетримали у холоді. Як тільки такий виноград потрапляє у тепло, він миттєво розповзається і в'яне.

Краще зберігає свої смакові і поживні властивості виноград темних сортів, навіть при відносно тривалому охолодженні. Також добре зберігаються ягоди з не дуже щільними, пухкими гронами.

Не повинен обсипатися

• Якщо ягідки не обсипаються, відриваються з опором, на дотик пружні, солодкі на смак, з легким білим нальотом (ознака свіжості), а шкiрка тримається щільно, — цей виноград хороший! Купуючи, постарайтеся запам'ятати назву сорту. Наступного разу ви не помилитеся.

Уникайте винограду з сірою гниллю та іншими ознаками в'янення. До речі, «веснянки» на ягідках зовсім не означають зіпсованість товару. Це такий сорт.

Огляньте «гребінь» грона

• Уважно і повністю огляньте грона, яке складається з ніжки, «гребеня» і ягід. Особливо зверніть увагу на «гребінь», тобто усі бічні розгалуження гілочок грона. Ця частина повинна мати зелений відтінок і не має бути засохлою. Якщо «гребінь» не підходить під опис, отже, такий виноград зірвали давно і ягоди встигли втратити поживні речовини.

Деякі сорти погано переносять транспортування, тому стиглі ягоди під час перевезення іноді відпадають. Беріть ті грона, які лежать якомога далі від вас на прилавку, аби не потрапив під руку залежаний товар.

ЗА БОРЩІВСЬКУ СОРОЧКУ – 20 ТИСЯЧ ГРИВЕНЬ

Свято ■ Під час фестивалю у Борщеві для жінок провели майстер-клас, де поділилися секретами технології виготовлення борщівської вишивки

ЄВГЕНІЯ ЦЕБРИЙ, 0-96-915-39-23,
TSEBRIJ@GMAIL.COM

Навчитися технік вишивання борщівської сорочки, придбати старовинну вишиванку, ще й скуштувати борщу можна було на дев'ятому обласному фольклорно-мистецькому фестивалі «Борщівська вишиванка». Відбулося свято у Борщеві 18 вересня.

У рамках фестивалю провели виставки вишивок, виробів декоративно-ужиткового мистецтва майстрів Тернопільщини та фестивалю борщу «Борщів-2016». Знайти для себе багато цікавого на фестивалі могли і любителі поласувати смачними борщем, і поцінувати унікальної борщівської вишиванки. Цього дня в Борщівському краєзнавчому музеї відбулася виставка, де представили близько 80 чоловічих та жіночих сорочок, які тривалий час збирали по селах Борщівського району.

— На виставці представили унікальну борщівську сорочку, вишиту шовковими нитками, що свідчить про заможність колишньої власниці. Адаже зазвичай такі сорочки вишивали вовняними нитками, — розповідає тернополянка Майя Юркевич. — Також є чоловіча сорочка з тризубом, який символізує патріотизм і незламний дух власника. До речі, борщівські чоловічі со-

рочки вирізняються яскравими кольорами, тоді як у жіночих домінує чорний колір.

Однією із визначних подій фестивалю був безкоштовний майстер-клас із технології крою, техніки шитва та вишивки борщівської сорочки за участю авторів книги «Борщівська народна сорочка» Людмили та Олексія Покусінських. Адаже саме вони розгадали секрети борщівської вишивки та розшифрували її техніку. Це подружжя — викладачі Придністровського університету (у м. Тирасполь, на території самопроголошеної Придністровської Молдавської республіки, — прим. ред.), випускники Львівського державного інституту прикладного і декоративного мистецтва. Людмила Покусінська родом із Борщева, тому тема вишивки їй дуже близька. Подружжя зайнялося таким дослідженням, аби не лише популяризувати борщівську вишивку, а й передати її техніку наступним поколінням. Завдяки їхній книзі оволодіти цією технікою зможе чи не кожна вишивальниця.

— Майстер-клас був надзвичайно цікавим та зібрав шанувальниць борщівської вишивки з Тернополя і Борщева, — каже Майя Юркевич, яка теж взяла участь у ньому. — Майстри показували нам техніку та розповіли

МАЙЯ ЮРКЕВИЧ

Учасниці майстер-класу вчилися таких технік вишивання, як «верхоплут», «мережка», «колодки» і «вузлики»

багато цікавого. Загалом хрестик не притаманний борщівській вишивці, натомість вона має близько 80 технік. Найпопулярніші з них — «верхоплут», «мережка», «колодки», «вузлики». До речі, подружжя Покусінських вже працює над новою книгою про борщівську вишиванку.

Під час фестивалю продавали як сучасні вишивані речі, так і старовинні. Приміром, одна жінка хотіла за давню вишиванку понад 20 тисяч гривень. Але були і за 1,5-2,5 тисячі.

У борщівській вишиванці домінує чорний колір. І не даремно. Адаже, за легендою, у XVI-XII століттях турки напали на кілька сіл Борщівського району та повбивали всіх чоловіків. Жінки, оплакуючи свою гірку долю, присягнули упродовж семи по-

Чоловічі сорочки вирізняються яскравими кольорами

Борщівська весільна сорочка, яка мала значення оберегу

колінь носити сорочки, вишиті чорними нитками. Їх одягали і на весілля, і у свята. Сьоме покоління завершило своє земне життя у 1920-х роках минулого

століття. Потім жінки вже таких сорочок не вишивали. Замість чорної вовни почали використовувати яскраві різнокольорові нитки.

РЕКЛАМА

Гарячі ціни тижня

(з 21.09.2016 по 27.09.2016)

КОТЕЛ на дрова
ECO DİM

5900 грн.

ТИТАН-24 кВт
сталевий - 8 мм
час горіння 8-24 години

096 377-19-00
050 377-19-00
0352 510-510

Консультації, підбір оформлення - БЕЗКОШТОВНО!

* на умовах придбання через Державну програму відшкодування вартості обладнання

ВІКНАР'OFF ВІКНА • ДВЕРІ
ЛОДЖІЇ • БАЛКОНИ

МАЙСТЕР ВІКНАРНОЇ СПРАВИ
ФІРМОВИЙ САЛОН
www.viknaroff.com.ua

Х.Острозького 70,
тел.: (0352) 42-00-52, (097) 909-49-46, (097) 909-49-43
15 квітень, 6 (р-к "Оріон") тел. (0352) 51-19-25, (095) 919-40-34

LWS 3 NEW 1244 грн.
ClassicLine 400 1443 грн.

Вхідні двері
MILANO
УКРАЇНСЬКИЙ ВИРОБНИК

Ми пропонуємо:
великий вибір дверей
власні заміри додому
доставку дверей
встановлення дверей
швидкість виконання замовлення
кваліфікаційні ціни на товари
високу якість виробів та послуг

м. Тернопіль,
вул. М. Кривоніса, 4
тел.: 53-05-00,
(093) 315-01-45

від 3 000⁰⁰ грн

Каміни
Топки
Мрамор,
камінь

www.kamin-top.com.ua
ПП «Вершана комфорт»
(0352) 42-05-42,
(096) 22-77-337, (050) 227-19-68

від 3000⁰⁰ грн

Двері міжкімнатні
Пила МДФ
Готовий виріб до 3 тижнів
модель має 3 види дизайну

в асортименті
ПОНАД 100
ДВЕРІ БІЛОРУСЬКІ МОДЕЛЕЙ

м. Тернопіль
вул. 15 квітня, 5а
(«Сільпо»), 2 поверх
(0352) 511-011
(067) 67 41 800
(050) 60 26 100

Формуємо дилерську мережу

1866⁰⁰ грн

КУХНІ ВІД ВИРОБНИКА

KOMANDOR
www.komandor.com.ua

пр-т. С. Бандерки 11 Б. (зуп. Стадіон)
тел. (067) 340 58 94, (0352) 42 10 07

від 6000⁰⁰ грн м/п

Візиткою одягу від Катерини Тимочко є зображення лисички

У колекції Катерини Тимочко є багато цікавих речей на різні пори року. До осіннього гардеробу можна обрати цікаві сукні і пальта

До жилетів із валяної вовни Оксана Чмиленко створює і сумочки

МОДНА ОСІНЬ-2016: ПОЄДНАННЯ ВІЛЬНОГО ПОКРОЮ ТА СУПЕРЖІНОЧНИХ ДЕТАЛЕЙ

Що одягнути ■ Дизайнери пропонують безліч варіантів модного вигляду цієї осені. Прислухавшись до їхніх порад, можна обрати те, що найбільше підходить саме вам

ЄВГЕНІЯ ЦЕБРИЙ, 0-96-915-39-23,
TSEBRIJ@GMAIL.COM

Модна осінь 2016 року дозволяє експериментувати та поєднувати несподіване. У тренді — «розтягнені» светри, прикрашені цікавими брошками. Також популярні стилі «мільтарі» та «гранж». Любителю вишуканіших речей теж не варто хвилюватися — для них дизайнери пропонують оригінальні вироби з валяної вовни, різноманітні куртки, сукні, піджаки і блузи.

Що модно одягати восени 2016-го року, розповідають тернопільські дизайнери, які працюють у різних стилях та напрямках.

Мільтарі, оверсайз, гранж

— У моді залишаються речі у стилі «оверсайз», тобто вільного крою, — розповідає дизайнер Катерина Тимочко. — Але восени більшу увагу акцентують на светрах. Вони мають бути наче розтягнені, довжиною трохи нижче стегон, оздоблені брошками чи воланами. Також модним є стиль «мільтарі», але він часто поєднується з жіночними деталями. Наприклад, на подіумах можна побачити вільне пальто в стилі «мільтарі», на яке одягнений корсет. Такі тренди використовують Prada, Valentino, Burberry.

У тренді — і стиль «гранж». Це молодіжний варіант на кшталт вуличної моди — поєднання шкіри із трикотажом. Загалом цей стиль не варто обмежувати віком. Головне, щоб одяг був до обличчя, вважає дизайнер.

— У Європі та США люди взагалі не роблять обмежень в одязі, керуючись віком, — каже вона. — У нас не зустрінеш бабусю, яка одягнена в стилі «гранж». Та мені здається, що цікаво, коли старші

люди одягнені в тренді. Тим більше, що зараз дуже модно запрошувати у рекламні кампанії моделей віком 70-80 років.

Щодо матеріалів, то у колекціях дизайнерів дуже багато велюру, додає Катерина Тимочко.

— Трапляється навіть, що одягають вечірню велюрову сукню, а під неї — трикотажний гольф. І це все виглядає так, начебто у цьому можна йти на роботу, — каже вона. — Це нестандартно і дещо дико, але така модна новинка. Також новинкою цього осіннього сезону є використання вінілу — це матеріал схожий на целюфан. Його використовують Valentino, Nina Ricci, Dior, Kenzo.

Крім традиційних для сезону осінь-зима кольорів — чорного, сірого, білого, трендовим є колір фуксії і поєднання рожевого з блакитним. Хоч це не зовсім властиво для осені, а більше — для літа чи весни.

— Стосовно аксесуарів, то вони зменшуються за розмірами, — каже Катерина Тимочко. — Раніше сумки були великими, а тепер новинкою є маленька сумка-гаманець, яку можна закріпити на поясі. Щодо взуття, то його варіантів дуже багато — і на платформі, і спортивний варіант, і класика — все дуже різне.

— Загалом те, що можна побачити у колекціях дизайнерів, — це така мода, яка виривається за межі стандартів, — каже Катерина Тимочко. — І навряд чи хтось міг би одягнути багато речей з подіуму у такому ж варіанті. Поєднанням «оверсайзу» та чогось супержіночного може бути, наприклад, велике пальто, затягнуте корсетом.

Одяг з валяної вовни

Звернути увагу на одяг, виготовлений методом валяння вовни, ра-

Жилети від Оксани Чмиленко (праворуч) можна носити восени як верхній одяг, а взимку одягати під пальто чи шубу

дить дизайнер Оксана Чмиленко. Таке вбрання — чудовий варіант на осінь.

— Одяг з валяної вовни стає дедалі популярнішим, — каже пані Чмиленко. — Це безшовні пальта, сукні, жилети, а також взуття, сумочки, шарфи, капелюшки.

Найбільш популярними серед модниць є жилети з валяної вовни, розповідає дизайнер. Адже їх можна носити як верхній одяг восени, а взимку під пальто чи шубу.

— Одяг з валяної вовни зручний не тільки тому, що він стильний та оригінальний. Це екоодяг, такі речі дуже комфортні завдяки властивостям вовни, — вважає Оксана Чмиленко. — Вовна підтримує комфортну для нас температуру — 36,6. А не брудниться такий одяг тому, що вовна дуже добре пропускає вологу. Тож кому подобаються

вироби світлих кольорів, можна не переживати, що вони стануть брудними. Навіть якщо в жилеті чи пальті з валяної вовни змокнеш під дощем, це абсолютно не страшно. Вовна відштовхує воду і швидко сохне. Це одяг, в якому затишно. Окрім того, вовна має дуже позитивну енергетику, бо це ручна робота. А під час процесу отримання вовни не страждає жодна тварина. Адже стрижка є необхідною процедурою для овець. За якістю вовна не поступається шкірі.

Для більшості виробів Оксана Чмиленко використовує найтоншу вовну — меринос. Це порода овець, спеціально виведена в Австралії.

— До речі, це єдиний материк, де овець у кілька разів більше, ніж людей, — каже дизайнер. — Там популярне вівчарство, тварин стрижуть по три рази на рік.

Робота над виробами з валяної вовни є доволі копіткою. Приміром, на виготовлення жилета йде тиждень. Хоча задум дизайнер виношує набагато довше.

— Не хочу повторюватися, стараюся, щоб кожна річ була оригінальною, — каже дизайнер.

Окрім одягу та аксесуарів, Оксана Чмиленко пропонує ще й взуття з валяної вовни на осінь та зиму.

— Взуття виготовляю з іншої вовни — новозеландської, — каже вона. — Ця вовна жорсткіша, ніж меринос, але для взуття краща, бо воно повинне бути міцним. При ходьбі валяночки з валяної вовни масажують ногу, покращують кровообіг. Крім того, вовна не зберігає запахів, шкіра вільно дихає.

Аби обрати якісні вироби з валяної вовни, стежте, щоб повсть була якомога щільнішою, радить дизайнер. Якщо шерсть звлягана не щільно і розлазиться, краще таке не купувати.

Асиметрія та порвані краї

У 2016 році модні сміливі експерименти. Модна асиметрія, порвані краї у піджаках і куртках, розповідає дизайнер Оксана Бачинська. Також дуже модне штучне, або екохутро, адже нині весь світ пропагує захист тварин. Тож дизайнери звертають більше уваги на цю проблему.

— Дуже модні й сукні у стилі 30-х років — довжиною до підлоги, — каже пані Бачинська. — Загалом холодна пора не повинна заважати жінкам носити сукні. Звісно, багато хто може одягати і штани, бо це зручно. Також актуальне ретро — стиль 1920-х, вільний покрій 1980-х.

Актуальними цієї осені є яскраві кольори: зелений, червоний, оранжевий, синій, колір фуксії, додає дизайнер. Та класичні кольори не втратили своєї актуальності. І чорний, і білий завжди у моді. А також шоколадний і сірий. Крім того, своєї актуальності не втратили принти — що більші, тим краще.

Для своїх клієнток Оксана Бачинська пропонує довгі сукні у стилі 1930-х, куртки з валяної вовни, а також оригінальні шарфи, куртки і блузи.

КВАРТИРИ НА DOM.RIA ОСОБИСТО ПЕРЕВІРЯЄ ІНСПЕКТОР

Житло ■ В інтернеті продається все. Саме тому DOM.RIA ретельно перевіряє квартири, які продають. Інспектор RIA особисто фотографує кожну кімнату в 3D та перевіряє ціну, місцезнаходження, поверх та стан ремонту. Перевірені квартири інспектор викладає на DOM.RIA

ЗОРЯНА БУДНА

З початку року в Тернополі інспектор RIA перевіряв 164 квартири і будинки. Це означає, що на DOM.RIA ви бачите реальні фото, актуальну ціну і справжню адресу кожного помешкання.

А також впевнюється в справжності продавців та орендодавців. Сьогодні в інтернеті продається все. А там, де є багато покупців, завжди буде і багато недобросовісних продавців, які бажають отримати якомога більше вигоди для себе. Не оминуло

це і ринок нерухомості України. А враховуючи те, що 96,25% людей шукають житло саме в інтернеті, 81% з них, за даними Аналітичного центру DOM.RIA, зіштовхувались із неправдивою інформацією в оголошеннях при виборі житла. Найчастіше в оголошення додають неправдиві фото (47%), вказують неправильну ціну (43%) і наявність саме цієї квартири, натомість пропонують схожі варіанти (39%).

Щоб уникнути таких ситуацій, кожне оголошення на замовлення того, хто його розмістив, ретельно перевіряє інспектор RIA. Для цього він виїжджає на об'єкт і самостійно вивчає всі його характеристики, а потім додає інформацію, яка не була зазначена. При ньому завжди фотоапарат, анкета, ручка та гаджет. Отри-

мавши всю необхідну інформацію, інспектор RIA відправляє її менеджеру із вказаною датою та часом проведення перевірки. Менеджер, у свою чергу, одразу звіряє відповідність отриманих даних із оголошенням. Під перевірку підпадають як квартири на продаж, так і ті, які здають в оренду. А також будинки, земельні ділянки, офіси, гаражі.

Інспектор RIA перевіряє квартири з 16 лютого. За цей час завдяки перевіркам процес купівлі та здачі в оренду нерухомості пришвидшився, процедура стала

надійнішою та безпечнішою. На сьогодні на DOM.RIA по всій Україні було перевірено 4000+ квартир і будинків. З них — 164 квартир і будинків у Тернополі.

Опитування, проведене Аналітичним центром DOM.RIA на ринку нерухомості України, показали, що 81,26% людей стикалися з тим, що при пошуку нерухомості інформація в оголошенні не відповідала дійсності. Майже 50% вказали, що несправжніми були фото. На другому місці — ціна (42,5%), а на третьому — метраж (18,64%).

ДОВІДКА

Сьогодні середня ціна на квартири у Тернополі за квадратний метр — 15 118 грн (581\$). Перевічених квартир і будинків у Тернополі на DOM.RIA — 164.

Гривня: що змінилося за 20 років

Гроші ■ 3

дня введення української валюти минуло 20 років. Із 2 до 16 вересня 1996 р. НБУ вводив нацвалюту за курсом 100 000 карбованців за 1 грн та 1,8 грн за 1 дол США. Нині, аби придбати товари, на які колись вистачало 10 гривень, потрібно 200-300

ВІТАЛІЙ ОНИСЬКІВ, 0-63-822-77-88,
ONYSKIV.VITALIY@GMAIL.COM

— Коли у 1996 році одружувався брат, гості на весіллі несли молодим по одній, дві купюри номіналом одна гривня, — розповідає тернополянка Валентина Теслюк.

Жінка пам'ятає, коли гривню ввели на грошовий ринок України. Тоді, за її словами, мало хто знав реальну вартість нової валюти.

— Гривня сьогодні нічого не варта, однак її не так то й легко заробити у теперішніх умовах, — розповідає пані Теслюк. — Більше того, п'ять, десять чи двадцять монет номіналом одна і дві копійки продавці у магазинах часто відмовляються брати. Мовляв, це не гроші.

Проте, як пояснює редакції «RIA плюс» представник Нацбанку в Тернопільській області Роман Романик, вони не мають права не приймати монети чи

купюри української національної валюти.

— Монети номіналом одна, дві, п'ять, десять, 25, 50 копійок та гривня були і залишаються в обігу на грошовому ринку нашої країни, — розповідає Роман Романик. — Станом на сьогодні НБУ не вивів з обігу жодної монети.

Інша ситуація, коли гроші пошкоджені більш ніж на 55%. Тоді їх можна безкоштовно обміняти в будь-якому банку. Загалом усі установи та пункти продажу повинні приймати купюри, незалежно від року появи зразка.

— У разі, якщо не приймають непошкоджені гроші, тернополянам потрібно скаржитися менеджеру, адміністратору чи директору тієї установи. Слід також зробити відповідний запис

у «Книзі скарг та пропозицій», — каже він. — Якщо це не дало результату, можна поскаржитися у Державну інспекцію України з питань захисту прав споживачів.

Політика вплинула на курс валют

— Під час грошової реформи в Україні 1996 року відбувся лише обмін купюно-карбованців на гривню, тобто не було грамотно поєднано грошову та фінансову складові, — каже доцент кафедри економіки та фінансів Тернопільського технічного університету Тетяна Винник.

За словами фахівця, за 20 років гривня тричі різко девальвувала, причому двічі завдяки нашому сусідю — Росії. Тобто падіння обмінного курсу гривні зумовлене не стільки еконо-

мічними, скільки політичними чинниками. Зокрема, зниження курсу нацвалюти відносно іноземних валют у 1998 році відбулося на 285%. Причина — дефолт у Росії. У 2008 році — на 155%. Причина — фінансова криза у США і країнах ЄС. А у 2014-му — на 200%. Причина — військова агресія Росії, анексія Криму.

— Купівельна спроможність гривні знизилась майже у 14 разів, — коментує експерт. — Проте це порівняно з долларом, який за аналізований період теж знецінився і втратив щонайменше половину своєї «ваги».

Економіст каже, що сьогодні, аби придбати товари, на які колись вистачало 10 грн, потрібно витратити уже 200-300. До прикладу, в 1996-1998 роках за 10 грн можна було придбати 17

літрів бензину. Нині ж така кількість пального коштує 390 грн. Тож через кожні чотири-шість років на гривню можна купувати все менше і менше товарів.

— На мою думку, основною підставою реального знецінення гривні, що призвело до зростання споживчих цін, була і залишається некомпетентність та фінансова безграмотність влади, — каже економічний фахівець. — Гривня сьогодні недооцінена, а курс штучно занижений на 70%. За Індексом біг-мака (індекс вартості життя у різних країнах — прим. ред.), який розраховує журнал The Economist, доллар в Україні має коштувати 7,74 грн.

Найліберальніша грошова реформа

— Гривня в грошовий обіг України була введена протягом 2-16 вересня 1996 року за курсом 100 000 карбованців за 1 грн. За ним були перераховані ціни, тарифи, зарплати тощо, — розповідає викладач кафедри банківської справи ТНЕУ Любов Прийдун. — Це була одна із найліберальніших грошових реформ, адже мала прозорий і неконфіскаційний характер.

Перші зразки гривні номіналом одна, дві, п'ять, десять та 20 були надруковані, як каже фахівець, ще в 1992 році у Канаді, на Canadian Bank Note Company. Однак ці банкноти вирішили у той час не вводити в обіг. У 1994 році банкноти номіналом 50, 100 та 200 грн друкувала британська фірма Thomas De La Rue. Розмінні ж монети чеканили на Луганському верстатобудівному заводі й частково — в Італії.

А з початком функціонування монетного двору України та фабрики банкнотного паперу гроші почали друкувати в Україні. Щодо курсу долара до гривні, то він у 1996 році становив 1,8 грн за американську валюту. Станом на 20 вересня 2016 року — 25,76.

facebook

ЮЛІЯ ДУТКА,
ЖУРНАЛІСТ:

— Спілкувалась з бельгійцем, який усе покинув і поплив до Марокко. Там відкрив школу серфінгу і хостел для серферів, які у нього вчаться. Коли

я спитала, чому ж він так, він сказав: «Розумієш, 5 хвилин — і я в океані...» Хоча, як мені зрозуміти таке, я ж ніколи не бачила океану.

facebook

АНДРІЙ ШКУЛА,
ЖУРНАЛІСТ, ДЕПУТАТ МІСЬКРАДИ:

— Уважніше переглянув проект рішення про автоматичне продовження (без постійних сесійних голосувань) оренди на землю фізичним та юридичним особам, які добросовісно орендували землю, нічого не порушували, вчасно платили. Зареєстрував проект рішення Сергій Надал.

Моя позиція, як депутата і голови земельної комісії, незмінна — задум хороший. АЛЕ маю правки, думаю, члени земельної комісії теж. Спільно можемо міському голові. Мої зауваження і правки:

— автоматично продовжувати оренду на зупинках громадського транспорту НЕ МОЖНА (кожну оренду потрібно вивчати окремо і дивитися, чи, бува, замість маленького МАФу не виросла двоповерхова будівля — таке в Тернополі, особливо в попередні роки, бувало часто);

— автоматично продовжувати оренду суб'єктам господарювання, які мають дозвіл на надання землі в суборенду, НЕ МОЖНА (ділянка надана пану Михайлу під спормайдан-

чик, могла бути передана пану Сергію під оздоровчий бар. Продовжувати таку оренду — злочин);

— повний перелік усіх ділянок, на які має бути продовжена оренда, повинні бачити депутати з можливістю виключити ті ділянки, щодо яких є перестороги (в попередні роки нерідко давали в оренду землю і в зелених зонах, і на території шкіл під забудову, і навіть у парках. Продовжити таке — злочин проти громади);

— автоматично продовжити оренду згідно зі списком МОЖНА виключно тим, хто звернеться з відповідною заявою (не можна нав'язувати оренду, бо ж коли брали, то багато хто сам визначав час оренди).

Також проект мера мав би переглянути юридичний відділ, який часто має зауваження до депутатських ініціатив, але майже не має правок до розробок виконавчої влади. Мусимо всі задуми приміряти до Закону, бо ж, приміром, те саме продовження оренди без заяви — порушення.

facebook

ВОЛОДИМИР КУХАР, СТАРШИЙ ЛЕЙТЕНАНТ,
ЗАСТУПНИК КОМАНДИРА РОТИ:

То лунали вимоги скоротити нардепів до 150, то тепер вже 50 подавай. Люди не розуміють, що не у кількості справа? Не бачать зв'язку між депутатом і кількістю його виборців? Між кандидатом і масштабами бабла, яке будуть у нього вливати, а потім

і відбивати?

Кажуть, будемо депутатів відкликати не округами, а цілими регіонами. Ви пробували мобілізувати хоча б сотню людей на протест проти незаконної забудови? Результат? Ви хоч 5 депутатів зробіть, а бардак буде той самий.

facebook

ВОЛОДИМИР КУРИЛО,
ЮРИСТ:

— Таке враження, що у країні все суперо і нам для повного щастя потрібно лише тришки перчинки. Тому накидаємося на квартири нардепів, виступи коміків. Народ, біля вашого дому вже все супер? Є спортмайданчики, ідеальні дороги? У вас чиста вода, відмінне довілля?

Краще посадить одне дерево або зробіть одну хорошу справу. Або не будьте вибірковими і починайте шукати всіх і діставати в неті. Або краще спробуйте розібратися, що за такими інформприводами держава хоче приховати.

Будьте чемними і беріть ліс! І воду! Вода пропадає.

facebook

НАДІЙКА ГЕРБУШ,
ПИСЬМЕННИЦЯ:

— Побут із дитиною в Україні й Польщі відрізняється, зокрема, тим, що «там» ніхто не запитав мене, чому я так легко одягнула дитину, чому я дозволяю їй лежати/сидіти на землі і ще купу всього. «Там» ніхто особливо не зверне увагу на мене, бо це — моє життя, мої рішення і моя відповідальність.

»Тут« питання про босі ноги/голі руки/лежання на землі від абсолютно незнайомих людей звучать нерідко, але майже кожен чоловік вважає своїм обов'язком знести з маршрутки візочок, зняти дитину і подати руку.

І, чесно кажучи, я досі не визначилася, чий підхід мені подобається більше.

Колонка Олександра ВІЛЬЧИНСЬКОГО

Лише початок

Такого спекотного початку осені не можна пригадати. Принаймні перших два тижні видалися цілком літніми. Та все ж осінь рано чи пізно візьме своє, а потім все одно буде зима... Втім, коли у природі ще дещо можна передбачити, хоча останнім часом у зв'язку із кліматичними змінами це робити все важче, то у суспільних процесах передбачити можна лише одне — боротьба за місце під сонцем буде довгою і виснажливою. Головне — не зрватися передчасно. І нехай ця думка декому видасться крамольною, але з точки зору довготривалої перспективи, навіть добре, що ми вчимося воювати. До того ж, водночас із протистоянням військовими засобами все більшої ваги набуває інформаційна війна, що взагалі ніколи не припинялася. Вона триває у нас із москвитами вже кілька століть. І хоча на цьому етапі все ще на нашій території, але тішить, що фронт вслід за військовим просувається все далі на Схід. Щоправда, інформаційно ми все ще слабші, ніж військово. Бо коли наші воїни воюють з руским міром на Донбасі, то на інформаційному топчемося все ще в Києві на рівні інтерв'ю, 95-тих кварталів, квот на українську пісню тощо. Бо Києву через двоохотрічне окацапнення все ще слабо вдається роль культурної столиці. Щодо Криму, то його роль наразі — бути надійним запобіжником від «братських чувств» щодо орків. Ну, а окупованій частині Донбасу, на жаль, не уникнути долі Придністров'я чи Абхазії. Бо, куди приходить руский мір, там завжди розруха. Це надовго. Але водночас ми ще ніколи не були так близько до перемоги.

Колонка Ірина ЧУЙКО

Про пані Богдану й не тільки

Всі ми хороші й любимо тварин. Так принаймні здається багатьом. Але прояви цієї любові в кожного свої: у когось тільки на словах, а в когось підкріплені певними діями. Недалечко від мене, можна сказати в сусідньому будинку, мешкає пенсіонерка, пані на ймення Богдана. Я широк подивована її неймовірною любов'ю до тварин, а саме до кошачих, підкріпленою істинною турботою про них.

Вже не один рік спостерігаю, як вона, ця скромна жіночка, зі свого мізерного пенсійного бюджету знаходить кошти на харчування бездомних котиків. Щоранку, незалежно від погоди й пори року, пані Богдана приносить зварену кашку впереміж із кормом або шматочками м'яса в кілька місць, де безпечно перебувають котики. Останні з нетерпінням очікують свою добродійницю, а та у відповідь намагається принести щось смаченьке, бо вивчила вже смаки кожної киці.

Окрім того, в цієї доброї жінки на утриманні — чотири мешканці, котрим свого часу надала допомогу й порятунок, а згодом — і притулок у своєму маленькому помешканні. Є й киця неповносправна після травми, за якою потрібно ще й додатково прибирати. Та ці труднощі не злякали Добру й Чуйну Людину. Багато хто з її близького оточення не може правильно це зрозуміти або й не намагається. Також вважають це марною витратою часу, але в кінцевому результаті в кожного — своя місія в цьому житті. Тому треба віддати належне такому Благодійництву!!!

Схованка для Його честі

ІГОР ДУДА

Нещодавно один столичний служитель Феміди не став розмінюватися на дрібниці й заправив за свої дії «згідно з законом і внутрішнім переконанням» не багато, не мало — 150 тисяч «вічно зелених». З цілою купою банкнот, «законсервованих» у скляній банці, він і був схоплений правоохоронцями. Про це повідомили служби новин багатьох телеканалів. Але якщо якийсь важкохворий ідеаліст на radoшах сплеснув руками й вигукнув: «Ну, нарешті! Справедливість восторжествувала! «Юриста завзятий», який прослизнув крізь сито люстрації, отримає своє!», то йому можна порадити: а) розслабитися; б) різко вдихнути; в) повільно видихнути. А потім пригадати, чим закінчувалися всі попередні гучні затримування хапуг і кристололюб-

ців. Ці спогади навряд чи додадуть віри в торжество рідного українського правосуддя. Найперше: закон не дозволяє затримати захищеного недоторканністю підозрюваного без згоди Верховної Ради. Черговому спійманому на гарячому хабарникові ніби дається

Важко відмовитись від думки, що між високопоставленими розкрадачами та корупціонерами і тими, хто начебто має боротись із ними, існує негласна угода...

сигнал: «Ноги в руки і — втікай!». Важко відмовитись від думки, що між високопоставленими розкрадачами та корупціонерами і тими, хто начебто має боротись з ними, існує негласна угода: ми вас затримуємо, зчиняємо належний пропагандистський галас, щоб замилити

очі довірливим «лохам», а ви тим часом активуйте «броню» своєї недоторканності, «напружте» своїх спритних адвокатів, трохи «прополіть» громадську думку і — bon voyage! Або ж — gluckliche Reise! Словом, щасливої дороги! Генпрокурор, звичайно, обурено блиска-

тиме скельцями окулярів і нарікатиме на недосконале законодавство, яке не дає змоги вас затримати, та ви ж розумієте, що це — правила гри. І серйозні люди у Верховній Раді та на Банковій теж розуміють...

Подібний «кодекс взаємовідносин», мабуть, таки іс-

нує. Інакше важко пояснити «режим найбільшого сприяння», який створюється для захищених недоторканністю сановних спритників, увесь переляк яких обмежується оголошенням підозри про скоєння злочину і постановою про обшук.

...Цікаво, як почувуються отакі судді та інші з їхнього кола (чи кодла?) у файному місті Тернополі — своєрідному заповіднику непокоханих звірів, де все тихо-мирно, де звинувачення у тяжких злочинах «не прилипають» до підозрюваних, як підсмажена яєчня — до тефлонової пательні, де навчилися безболісно переживати страшні (дуже страшні!) вітри, що дмуть із Києва. Переживати і далі робити свої справи, як і належить солідним діловим людям. Робити спільну справу — це головне. Як там буде «спільна справа» італійською? Здається, cosa nostra?

ІНСУЛЬТ НЕ СТАЄТЬСЯ У ЗДОРОВИХ

Важливо ■ На повне відновлення можуть розраховувати ті, у кого був «малий» інсульт. Часто відновити усе так, як було раніше, неможливо

ДІАНА ОЛІЙНИК, 0-67-346-52-39,
DIANA.OLJNYK@GMAIL.COM

Коли «розбиває» інсульт, страждає певна частина мозку — або через те, що якась судина затромбувалася і в мозок не надходить кров (ішемічний інсульт), або якщо судина розірвалася і стався кроволив (геморагічний інсульт). Кроволив небезпечніший, ніж тромбоз судини, бо смерть загрожує частіше. В обох випадках — це відмирання частини мозку. Часто відновити усе так, як було раніше, неможливо.

— Знайомому не було і 32-х, коли у нього стався кроволив. Він тиждень пролежав у комі, його так і не врятували, — розповідає тернопілька Ірина. — Лікарі зразу казали, що є 1%, що він одужає. Не знаю, які він мав проблеми зі здоров'ям, але в нього завжди було червоне обличчя. Він працював у торгівлі, може, це сталося через стреси, робота була важкою.

Медикам усе частіше доводиться рятувати від інсульту молодих. — У нас і 18-20-річні хворі були. Часто інсульт стається у 30 років, — розповідає завідувач інсультного відділення психоневрологічної лікарні Світлана Стоян. — Інсульт значно «помолодшав». Це пов'язано зі способом життя молодих людей, шкідливими звичками. А вроджені аномалії розвитку судин можуть спричинити інсульт навіть у дитини.

Пацієнтами інсультного стають ті молоді люди, які не шануються, вживають алкоголь, п'ють по кілька горнят міцної кави на день,

Що сприяє інсульту

- неконтрольований артеріальний тиск
- неконтрольований рівень цукру у крові
- алкоголь, тютюнопаління
- нездоровий спосіб життя
- надмірне споживання холестерину, дефіцит здорової їжі
- стрес
- хронічна втома

Перші ознаки хвороби

- несподіване оніміння або слабкість лівої чи правої частини тулуба (у руці, нозі чи обличчя), людина не може посміхнутися
- несподіване погіршення або втрата зору
- несподіваний сильний головний біль без видимої причини
- несподіване запаморочення, нудота, блювота, похитування під час ходи, втрата рівноваги
- асиметричність обличчя, хосокість
- незрозуміла мова або людина не розуміє, що їй кажуть

Як допомогти у перші хвилини

- якщо людина непритомна, покласти у горизонтальне положення
- якщо блює, покласти на бік
- розстебнути ґудзики
- викликати швидку
- дати препарати від тиску, які приймав хворий, чи знеболюючі. Не можна давати ліки, які розріджують кров

щодня викурюють багато цигарок, продовжує лікар інсультного відділення, невропатолог Наталія Шушпанова.

— Ці чинники сприяють спазму судин, підвищенню артеріального тиску і можуть викликати ішемічний інсульт, — пояснює вона. — Частіше інсульт зумовлений супутньою патологією. Це характерно для людей, яким більше 45 років. Фактори ризику — атеросклероз судин головного мозку, супутні серцево-судинні захворювання, цукровий діабет, ожиріння, ендокринна патологія. Інсульт — це не така хвороба, що стається, як кажуть, на рівному місці.

Це ускладнення внаслідок інших хвороб: нелікованої гіпертонії, артеріальної гіпертензії, миглової аритмії. Люди знають про свої хвороби і не контролюють тиск, цукор, не приймають ліків. Відтак виникають інсульти.

— Яким би не був інсульт, з кроволивом чи без, це завжди смерть якоїсь частини мозку, — наголошує Наталія Шушпанова. — Потім за рахунок лікування, реабілітації відбувається часткове відновлення. Але сказати, що буде так, як до хвороби, не можна. Будуть ускладнення, наслідки, які супроводжуватимуть — якщо

пацієнт виживе — наступні роки життя хворого і його близьких. Це буде новий спосіб життя і для пацієнтів, і для їхніх родичів. Це життя з інвалідністю. Часто пацієнти будуть потребувати стороннього догляду і допомоги — під час прийняття медикаментів, харчування, гігієни.

Процес одужання — індивідуальний, пояснює невропатолог. Усе залежить, коли хворий потрапив у лікарню, який стався інсульт, яка ділянка мозку уражена, наскільки вона велика, які є супутні захворювання. Лікування і реабілітація хворого — це спільні зусилля пацієнта, родичів, лікарів, медперсоналу.

Спадковість грає роль

Спадковий цукровий діабет батьків чи гіпертонія — вагомий фактор ризику. Якщо у матері в 40 років був високий тиск, то її дитина по досягненні такого віку має хоча б раз на рік зробити кардіограму, пройти огляд терапевта, здати загальний аналіз крові, перевірити час згортання крові — найпростіші обстеження дадуть можливість контролювати ситуацію.

— Часто люди думають, що інсульт їх не торкнеться, але це не так. Усе залежить від факто-

рів ризику і стану здоров'я, судин, — зазначає лікар. — Якщо людина веде здоровий спосіб життя, регулярно обстежується, інсульту може і не бути. Питання не лише в тиску і шкідливих звичках. Важливо, чи людина не працює понаднормово. Адже це не просто слова, що має бути режим праці і відпочинку. Коли людина живе у стресовій ситуації, недосипає, перепрацює — це впливає на серцево-судинну систему і загальний стан. Відбуваються стрибки артеріального тиску, можливі перебої у роботі серця. Це провокуючі фактори. До речі, потрапляють з інсультами і гіпотоніки. Нещодавно такий чоловік до нас потрапив після того, як два дні важко попрацював на городі. Якщо робочий тиск зазвичай є 90/60, а піднявся до 140/90, це ніби і норма, але для тієї людини занадто високий. І стається мікроінсульт.

Зовнішність буває оманливою

Часто у розповідях про випадки інсультів у родичів чи знайомих можна почути, мовляв, чоловік був здоровим, як дуб, звідки у нього той інсульт?

— Це для чужих він, як дуб. А

коли розпитаєш детальніше, то виявляється, що інколи боліла голова. А чому боліла? Можливо, тоді тиск коливався. А хто його поміряв? Ніхто, — розповідає невропатолог. — Хтось із пацієнтів каже, що ніколи пігулок не п'є. Але треба з'ясувати причину головного болю: чи то симптом хронічної втоми, чи зміни тиску, чи спазм судин. А, можливо, є аномалія судин головного мозку, про яку ніхто не знає, а організм про це дає знати головним болем. У здорових інсульт не стається.

Виняток — кроволив внаслідок аномалії розвитку судини, він стається спонтанно. Ця аномалія може бути вродженою чи набутою, пояснює лікар. Можна все життя прожити і не знати про її існування. Це єдиний випадок, який стається не на фоні супутніх захворювань, шкідливих звичок і способу життя.

— Хоча, коли розпитаєш хворого з тим кроволивом, то дізнаєшся, що були головні болі. Можливо, не такі часті, але нападopodobні. І на це не звертали увагу, бо ж у кого сьогодні голова не болить? А це міг бути перший дзвіночок, що щось не так, — зауважує лікар. Зараз в інсультному відділенні є пацієнти віком від 42 до 82 років. У кожного — своя історія.

— До речі, останніми роками після копання картоплі таких хворих уже менше, — зазначає лікар. — Зрештою, кількість інсультів не залежить від пори року. Але за останні два роки влітку пацієнтів було більше.

У старшому віці інсульт може ставатися вночі, хворий уже прокидається з інсультом. Зазвичай такі недужі мають артеріальну гіпертензію, тому повинні, лягаючи спати, контролювати тиск, приймати препарати. Буває, що забувають прийняти ліки і на ранок стається катастрофа.

— Інсульт може статися навіть тоді, коли ви вдома читаєте газету, дивитесь телевізор чи ліпите вареники, за кермом, на риболовлі, на пляжі, на морі. Це така хвороба, яка може виникнути будь-де, — зазначає Наталія Шушпанова. — Ніхто не застрахований і від того, що інсульт може повторитися. Та якщо контролювати тиск, то можливість його виникнення менша.

РЕКЛАМА

fielmann.com
optika-fielmann.ua

Нові окуляри Оптика Fielmann

У нас Ви без будь-яких проблем отримаєте Ваші окуляри за гарантовано вигідною ціною, а також:

- безкоштовну діагностику зору;
- великий вибір німецьких оправ за акційною ціною 25.00 грн.*;
- німецькі лінзи (±6,00дптр.);
- безкоштовне встановлення лінз в оправу;
- безкоштовний фірмовий футляр та серветку;
- безкоштовне сервісне обслуговування;
- три роки гарантії.

* умови акції - у салонах Fielmann

І це все за ціною від 205.00 грн.

м. Тернопіль, вул. Руська, 4; (0352) 52-82-23

Пред'являючи знижка 5%, у неділю 10%.

РІА

ВІЗИТКИ

195 грн / 1000 шт.*

(0352) 43-00-50
(099) 921-30-75

КАРТА ДТП У ТЕРНОПОЛІ

Безпека ■ 173 ДТП у Тернополі зафіксували за січень-серпень працівники Національної поліції. 10 з них — із летальним наслідком. 79 ДТП — за участю пішоходів, 40 — водіями автомобілів, які були у стані алкогольного чи наркотичного сп'яніння

ВІТАЛІЙ ОНИСЬКІВ, 0-63-822-77-88, ONYSKIV.VITALIY@GMAIL.COM

1048 дорожньо-транспортних пригод (далі ДТП) від початку року до серпня зафіксували працівники Національної поліції на території Тернопільської області.

За аналогічний період торік зафіксували на 38% менше аварій, тобто 758 ДТП. Про це повідомив начальник ГУНП в області Олександр Богомол. Така негативна динаміка росту ДТП притаманна не лише нашій області, а й усій Україні, продовжує головний поліцейський Тернопілля.

— У цьому році на Тернопіллі є й позитивна динаміка, — коментує очільник обласної поліції. — До прикладу, є менше ДТП з загиблими.

За його словами, з початку цього року в області зафіксовано 33 ДТП з летальними випадками, а торік за аналогічний період їх було 43. Щодо ДТП, які вчинили водії в стані алкогольного сп'яніння, то цього року їх було аж 87. Торік — удвічі менше — 43.

— Ми повинні берегти своїх дітей та близьких, які є учасни-

ками дорожнього руху, — наголошує Олександр Богомол.

Щодо нашого міста, то у Тернополі ситуація з ДТП також доволі складна. З 1 січня до 20 серпня 2016 р. на території Тернополя зареєстровано 173 ДТП, які призвели до травмування людей, 10 з них — із летальним наслідком. Унаслідок ДТП загинуло семеро пішоходів, двоє велосипедистів та один водій. Такі дані надала редакції «RIA плюс» заступник начальника управління-начальник відділу слідчого управління Головного управління Нацполіції в області майор поліції Ірина Пиняга.

Щодо дорожніх пригод із водіями, які були у стані алкогольного чи наркотичного сп'яніння, то їх у нашому місті із початку цього року було аж 40. Ці дані оприлюднив начальник патрульної поліції міста Володимир Струк. 79 ДТП вчинено за участю пішоходів.

— Пішоходів-порушників у нашому місті кожного дня штрафують працівники патрульної поліції, — наголошує Володимир Струк. — Такий штраф становить 51 грн. А 136 грн — якщо пішохід у нетверезому стані.

Де і скільки ДТП сталося у 2016 році

18 - Будного	3 - Крушельницької	1 - Глибока	1 - Новий Світ
17 - Бандери	3 - Збіг Об'їзної та Шептицького	1 - Грушевського	1 - Подільська
15 - Злуки	2 - Курбаса	1 - Дівоча	1 - Протасевича
14 - 15 Квітня	2 - Лепкого	1 - Довженка	1 - Репіна
9 - Тарнавського	2 - Тролейбусна	1 - За Рудкою	1 - Слівенська
9 - Збаразька	2 - Лепкого	1 - Карпенка	1 - Танцорова
7 - Мазепи	2 - Морозенка	1 - Коновальця	1 - Татарська
7 - Микулинецька	2 - Острозького	1 - Коперника	1 - Івана Франка
4 - Текстильна	2 - Симоненка	1 - Корольова	1 - Чайковського
4 - Руська	2 - Бродівська	1 - Купчинського	1 - Чорновола
4 - Замкова	1 - Бережанська	1 - Липова	1 - Шопена
4 - Підволочиське шосе	1 - Вербицького	1 - Лучаківського	1 - Шпитальна
3 - Лесі Українки	1 - Винниченка	1 - Майдан Волі	1 - Яблунева
3 - Київська	1 - Галицька	1 - Малишка	
	1 - Данила Галицького	1 - Миру	

ДТП зі смертельним наслідком:

Бродівська, Будного, Замкова, Київська, Злуки, Курбаса, Об'їзної, 15 Квітня, Подільська та Протасевича

- 4 - ДТП зі смертельним наслідком, вчинені ввечері
- 3 - ДТП удень
- 2 - ДТП вранці
- 1 - ДТП уночі

Унаслідок ДТП загинуло: 7 пішоходів, 2 велосипедисти та водій

Статистику надала заступник начальника управління-начальник відділу слідчого управління ГУНП у Тернопільській області майор поліції Ірина Пиняга

Н О В І
КНИГИ

«Джордж і скарби світу», Видавництво Старого Лева, 312 с.

Ц і н а — 100 грн*

Чому Земля така особлива, що саме на ній зародилося життя? Чи пошастить нам

колись познайомитися з прибульцями? Що цікавого знайшли марсоходи на червоній планеті? Які зоряні системи називають потрійними? Відповіді на ці та багато інших питань шукають невгамовні і допитливі дітлахи, мандруючи космосом за допомогою диво-комп'ютера. Вони сваряться і миряться, радіють і засмучуються, до нестями бояться і виявляють неабияку мужність. І не завжди прислухаються до настанов дорослих. Але тільки задля того, щоб порятувати рідну планету від страшної і таємничої небезпеки. Тож хутчій розгортай цю захопливу книгу.

Сергій Ждан, Макс Кідрук, Ірена Карпа та ін. «ДНК», Клуб сімейного дозвілля, 312 с.

Ц і н а — 70 грн*

У не дуже віддаленому майбутньому український

студент Андрій Чумак стає підослідним у науковому експерименті: розшифровка генетичного коду дасть йому змогу особисто пережити найскравіші моменти з життя предків. Сім історій у книжці — сім спогадів, які дивним чином зберігалися десь у структурі ДНК нащадка протягом 150 років. Ще чотири секретні складові — і науково-фантастичний роман неочікувано перетворюється на правдиву розповідь про батьків і Батьківщину: про пошуки справедливості й гіркі розчарування, перемоги й поразки.

Юркі Вайнонен «13 новел», Видавничий дім «Комора», 224 с.

Ц і н а — 80 грн*

Це одна з найхімерніших книг, яку вам будь-коли доводилося читати. Навіть

якщо ви давній і відданий шанувальник Кафки й Кортасара. Куди зник професор, якого зраджує дружина, чи може вбити гра в шахи, чому крилаті дівчата бувають небезпечними і як можна звільнитися з пастки часу, беручи шлюб зі святою Оділією? Складайте пазл і спробуйте не втратити зв'язок із реальністю, блукаючи задзеркаллям Юркі Вайнонена. Бо воно так просто не відпускає.

* ціни в книгарнях можуть відрізнятись від наведених

Польський письменник Яцек Денель підписує український переклад книги-спогадів своєї бабусі «Ляля»

Тернопільська письменниця Ірина Мацко презентувала свою нову книгу «Перехідний вік... моєї мами»

Павло Белянський, автор книги «Я працюю на кладовищі», залюбки фотографувався зі своїми читачами

БЕГБЕДЕР НА ФОРУМІ БУВ ДІДЖЕЄМ

Література ■

Хоч книги, як і вхід на Форум видавців цьогоріч подорожчали, охочих до читання менше не стало

ІРИНА НЕБЕСНА, 0-98-950-56-57, IRYNA.NEBESNA@GMAIL.COM

Восени усі книголюби збирають наплічники та вирушають в одному й тому ж напрямку — до Львова, на Форум видавців. А там книги звикли купувати не екземплярами, а кілограмами.

Перші події форуму стартували ще 12 вересня, однак найбільша активність припала саме на останні його дні — 17-18 вересня. Адже традиційно більшість людей саме у вихідні мають змогу відвідати і книжковий ярмарок, і літературні читання.

На книжковому ярмарку біля палацу Потоцьких із самого ранку у суботу ледве можна було проштовхнутись. Тут зібралися і малеча, і дорослі. Хтось блукав у надії знайти щось цікаве випадково, а більш досвідчені приїхали із виписаним планом: куди варто йти перш за все і що купити.

— Я на Форумі вже, певно, дванадцятий раз, — розповідає чернівецьчанин Андрій. — Перші рази приїздив ще студентом, тоді ми просто ходили наосліп — на що втрапимо, те й добре. Останні роки я вже так не роблю.

Чи не найочікуванішим гостем цьогорічного Форуму у Львові став Фредерік Бегбедер, якого запросило видавництво «Країна мрій»

У мене є роздрукований план: на таку годину я йду на цю подію, а потім — туди. Крім того, виписав собі, де розміщені стенди потрібних мені видавництв. Бо ці вештання в натовпі відбивають насолоду від придбання нових книг.

Однак і без плану на ярмар-

ку було чим зайнятися. То тут, то там відбувались автограф-сесії письменників. Якщо не встиг на одну — не біда. Згодом улюблений автор обов'язково підпише тобі книгу вже на іншій локації. Адже ні для кого не секрет, що наші автори друкуються у різних видавництвах, а автограф-сесії

організовувало чи не кожне.

Одним і найбажаніших гостей цьогорічного Форуму став скандальний французький письменник Фредерік Бегбедер — автор провокаційних романів про любов, наркотики, бізнес, рекламу і споживацтво. Його книги розходились із прилавків, немов гарячі пиріжки. Адже отримати автограф хотілося багатьом.

— Ми вже втретє за сьогодні доставляємо книги, — розповідає менеджер із продажу Сергій. — Такого ажіотажу ми чекали, тож примірників має вистачити на всіх.

До слова, ввечері французький автор зіграв діджей-сет для гостей фестивалю.

Були серед представлених на Форумі видавництв і тернопільські. Наприклад, видавництво «Крок» влаштувало для своїх читачів парад низьких цін. Книжки можна було придбати ледь не удвічі дешевше, аніж вони коштують у книгарнях.

Утім, ніде правди діти, читачі загалом помітили неприємну тенденцію: якщо раніше література від видавництв на ярмарку була дешевшою, ніж у книгарнях, тепер це не завжди так.

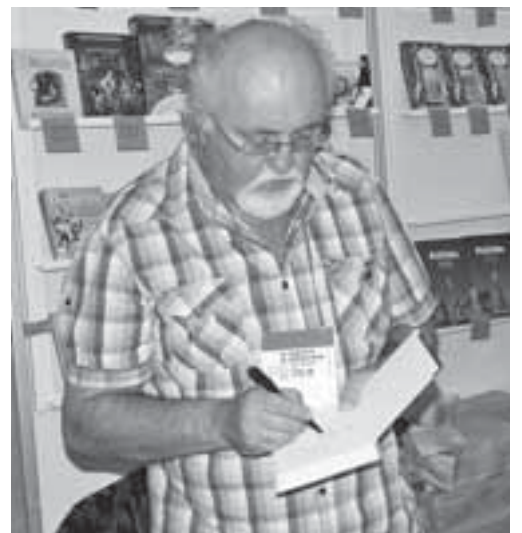
— Я щороку приїжджаю на Форум, — розповідає студентка із Тернополя Галина. — Їджу електричкою, бо так дешевше і зручніше. Та цього року мало того, що подорожчав проїзд, ще й книги коштують більше. І не лише тому, що друк став дорожчим... Раніше на ярмарку справді знижували ціни. На тій різниці можна було хоч трохи зекономити. А тепер уже ні. Та й вхід став недешевим — аж 30 гривень на день...

Один із гостей цьогорічного Форуму видавців — Левко Лук'яненко

Андрій Кокотюха мав автограф-сесії на стендах кількох видавництв

Юрій Винничук мав власну локацію, де були зібрані лише книги його авторства

СТАРАВСЯ ДЛЯ ГРОМАДИ, ЯК МІГ

Могила Володимира Лучаківського розташована неподалік брами на Микулинецькому кладовищі у Тернополі

Володимир Лучаківський — адвокат і бурмістр — працював для міста і як громадський діяч

Доля ■ Переважно як міського голову — бурмістра — знають теперішні тернополяни Володимира Лучаківського. Насправді ж він був ще й дуже успішним громадським діячем

ВОЛОДИМИР МОРОЗ, 0-67-307-55-58,
 WOLOGYMYR.MOROZ@G MAIL.COM

«Доктор Лучаковський* більше, як хто інший залужився для свого міста Тернополя», — писав у нарисі про Лучаківського, що у збірнику «Шляхами Золотого Поділля», Микола Новіна.

Справді, недарма портрет саме цього керманіча міста висить у міськраді — бурмістрів було ж чимало. Але таких, як Лучаківський, — один. Він же, крім політики і господарства, активно займався громадською і просвітницькою діяльністю.

Герой цієї статті народився у селі Ременів теперішнього Кам'яно-Бузького району Львівської області, але вже у 1845-му його батько, Дмитро Лучаківський, став парохом у селі Довжанка теперішнього Тернопільського району. До його смерті 28 серпня 1885 року сім'я жила біля Тернополя. У 1850/1851 навчальному році Володимир навчався у Львівській гімназії, а вже у 1853-1858 — у Тернопільській. Надалі осів у Тернополі аж до смерті у 1903-му. Похований на Микулинецькому кладовищі.

Упродовж усього свого життя Володимир Лучаківський був діяльною людиною. Основним його заняттям була адвокатура, тож знанням законів він часто прислужувався громаді.

«Просвіта», «Руська бурса», концерт

Уже з 1867 року Лучаківський увійшов до гурту тих людей, яких об'єднала справа видання українського журналу «Правда» у Львові.

Коли ж у 1876 році у Тернополі створили повітову філію товариства «Просвіта», то її очолив Володимир Лучаківський, а секретарем став Олександр Барвінський.

«Окрім місцевих священиків та народних вчителів і свідоміших околичних селян у члени товариства записалися міщани

і кілька міських скарбових та судових посадовців, урядників. Саме це, на нашу думку, й заспокоїло представників намісництва і філія була заснована. Не останню роль в цьому відіграло й те, що головою філії «Просвіти» на зборах було обрано доктора Володимира Лучаковського, авторитетного урядника і радного магістрату Тернополя, — пише історик Володимир Окаринський у розвідці «Володимир Лучаковський («Лучаківський») (1838-1903) — громадський діяч, перший українець-бурмістр королівського міста Тернополя (Тернополя): постать в контексті доби».

Також тернополянин був у складі товариств «Руська бурса» і «Руська рада». Збори «Просвіти» і «Руської бурси» проходили

«За його управління вибудовано одноповерхову каменницю для приміщення шпиталю, а в ньому старі, бідні і знемоцілі міщани й міщанки дістали мешкання, харч та одяг — синій інвалідський однострій»

саме у конторі Лучаківського, бо інших приміщень не було.

Коли 1 січня 1881 року у Тернополі відбувся перший «руський», тобто український концерт, Володимир Лучаківський написав про нього відгук у львівській газеті «Діло».

Відновлення шпиталю, бурса

У 1884-му він уже допоміг відновлювати міський благодійний заклад — шпиталь. Річ у тому, що документи первісного шпиталю, закладеного у XVI столітті власником міста Костянтином-Василем Острозьким загубилися, а виділені на його утримання землі розібрали підприємливі люди.

«Завдяки заходам старостинського комісара, українця Глинецького (званий тоді ще Микитка) і... доктора Володимира Лучаківського, свідомого і діяль-

ного українця, відновлено в 1884 році цю фундацію, для якої теперішній статут напрацював доктор Володимир Лучаковський, що й став першим головою управи. За його управління вибудовано одноповерхову каменницю для приміщення шпиталю, а в ньому старі, бідні і знемоцілі міщани й міщанки дістали мешкання, харч та одяг — синій інвалідський однострій», — писала газета «Діло» 11 вересня 1937 року.

Також у 1884-му Лучаківський очолив новостворене товариство «Руська бесіда» і долучився до популяризації української культури.

«Завдяки великій особистій привітності і товариській культурі йому це у великій мірі вдалося. Балі «Руської Бесіди» стали славні на ціле галицьке Поділля і то не тільки між українцями. З правила бували на них старшини стаціонарних у Тернополі австрійських полків з генераліцією на чолі. Це теж був свого роду успіх. В ніякому другому галицькому місті такого не було. Велику заслугу мала в тому

дружина доктора Володимира, Амалія з Громницьких. Була це красуня, знана на весь край, яка своєю елеганцією перевищувала польських аристократок з багатого Поділля», — писав Микола Новіна.

При «Руській Бесіді» створили театр аматорів. І тут тернополянин знову знайшов для себе роботу.

«Володимир Лучаківський переклав для театру з німецької та польської мов понад 20 п'єс, які стали головним репертуаром українського театру в Галичині. Пізніше, як бургомістр, він спричинився до того, що місто відпустило «Руській Бесіді» площу під будинок із залом», — зазначала Віра Стецько у статті «Володимир Лучаківський в історії Тернополя».

Окрім того, уже за часів перебування Лучаківського на посаді бурмістра у Тернополі затвердили статут товариства «Руська бурса у Тернополі». Його приміщення — на вулиці Степана Качали, 5. У ній гімназисти з-поза меж міста могли знайти помешкання, яке було дешевшим, аніж винайняті квартири. Загалом Лучаківський старався для громади, як міг. Саме тому він і став бурмістром. Але це вже — інша історія. Як і про Лучаківського-правника, Лучаківського-літератора чи Лучаківського-сім'янина.

*Серед дослідників триває дискусія щодо написання прізвища «Лучаківський» чи «Лучаковський». Сам діяч, згідно з тодішньою традицією, використовував літеру «о», але вже по його смерті «і» у прізвищі почали вживати все частіше. Ми вживаємо варіант «Лучаківський», що тепер поширений, на зразок зміни історичної назви міста «Ровно» на «Рівне» тощо.

ПЕТРО НОВИНИ

Злодій з любови

• Станислав Рольський, 18-літній ученик гімназії в Чернівцях, залюбився. Не можучи в інший спосіб прийти до перстенця для нареченої, украв його у ювіляра і проковтнув. Ювілер, завваживши цю маніпуляцію, казав Рольського арештувати. Однак нещастя хотіло, що перстенець не задержався в жолудку закоханого, через що мусли лікарі перевести операцію. Повиліченню стане Рольський перед судом за крадіж.

«Діло», 24 вересня 1924 року

За об'єднання Європи

• Від 3 до 6 жовня радитиме у Відні ще один конгрес, під великою фірмою «Паневропейського». Його скликає союз, що повстав з ініціативи одної людини, не так дуже великої, як впливової завдяки своїм товариським зв'язкам і матеріальним засобам: молодого графа Куденгове-Калергі, австрійського пацифіста, що вірить у можливість тривкого зміцнення захитаних війною європейських основ.

«Діло», 21 вересня 1926 року

Цікава печера

• Під Березовом у Коломийщині робітники, які ламали каміння скелі, відкрили в цій скелі велику печеру 26 м довгу, а в печері людські кістяки, останки посуду та деякі вироби з кременя. Найдені річі віддані до покутського музею, де буде стверджено, з якої доби вони походять.

«Діло», 10 вересня 1930 року

Напад «Стшельца»

• Дня 28 серпня цього року був у Тернополі великий відпуст, на який ішло багато селян не лише з тернопільського, але і з сусідніх повітів.

І через Романівку вертало цього дня багато селян пішки та підводами. І на цих повертаючих наших селян напав «Стшельц» з Романівки, узброєний в ножі та коли. Багатьох селян «стшельци» тяжко побили та поранили, забираючи при тім гроші та годинники, а дівчатам здирали черевки, хустини і т.п. Усіх напасників, які біли та рабували безборонних українських селян, поліція арештувала...

«Діло», 17 вересня 1930 року

Арештування

• В Товстолюзі біля Тернополя, арештовано в ночі з 13-го на 14-го вересня зьлокатованого учителя Осипа Павлишина.

Арештований, це один з найдіяльніших кооператорів Тернопільщини. Осип Павлишин зорганізував село так, що стало під кожним оглядом першою громадою в повіті. Арештований є членом повітового комітету УНДО, членом Надзірної Ради Українського Кооперативного Банку в Тернополі і т.п. Причина арештування невідома.

«Діло», 17 вересня 1930 року

КІНО

кінотеатр
Сінема Сіті
тел. 47-77-37, квитки — 30-65 грн

«Нерв»

Трилер, 21 вересня,
поч. — 10.00, 14.00, 16.00,
18.00, 20.00, 23.55

«Дитина Бріджит Джонс»

Комедія, мелодрама,
21 вересня, поч. — 10.30,
13.00, 15.30, 18.00, 19.15,
20.30, 23.00

«Сноуден»

Біографічний, драма,
21 вересня, поч. — 14.30,
21.10, 23.45

«Світло між двох океанів»

Драма, з 22 вересня

«Бен-Гур»

Драма, історичний, пригоди,
21 вересня, поч. — 10.00,
14.20, 18.40

«Саллі»

Біографічний, драма,
21 вересня, поч. — 17.15, 21.45

«Дуже погані матусі»

Комедія, 21 вересня,
поч. — 12.00, 21.55

кінотеатр

Палац кіно

тел. 52-33-33, квитки — 25 грн

Мультфільм

На замовлення, 21 вересня,
поч. — 13.30, 15.00

«Готель романтичних побачень»

Комедійна історія кохання,
21 вересня, поч. — 19.30

«Пропала грамота»

Ретроспектива, 21 вересня,
поч. — 17.30

Ада Роговцева завітає до Тернополя з драмою

П'єсу Леоніда Зоріна «Варшавська мелодія-2» покажуть у Тернопільському драмтеатрі 29 вересня. Початок — о 19.00. Квитки: 100-230 грн.

У ролях: Ада Роговцева, Катерина Степанкова, Ахтем Сейтаблаєв, народний артист України Анатолій Яценко, заслужений артист України Володимир Задніпровський. Квитки — у касі драмтеатру, а також за телефоном 096-724-17-26.

Зірки привезуть комедію

«Сублімацію любові» Ольга Сумська, Євген Паперний та Віталій Борисюк покажуть у «Березолі» 30 вересня. Початок — о 19.00. Квитки: 80–300 грн. Виставу Альдо Де Бенедетті називають найкращою прем'єрою року. Квитки — у касі ПК «Березіль», відділі Konica (ЦУМ) та на gastroli.ua.

Про жіноче щастя

Дмитро Карпачов проведе майстер-клас «Жіноче щастя, або Як в очікуванні принца не вступити в стосунки з коном» у драмтеатрі 4 жовтня. Початок — о 19.00. Квитки: 150–499 грн.

Психолог розповість, як досягти успіху в особистому житті. Квитки — у касі драмтеатру.

Vivienne Mort в акустиці

Концерт Vivienne Mort та струнного квартету буде у «Березолі» 30 вересня. Початок — о 19.00. Квитки: 100–150 грн. «Твоя Vivienne Mort» — виступ гурту у рамках концертного туру на підтримку акустичної програми у супроводі струнного квартету. Квитки — у ЦУМі (відділ Konica) та на gastroli.ua.

Веселитиме «Ліга сміху»

Батли першого чвертьфіналу будуть у «Березолі» 6 жовтня. Початок — о 19.00.

Визначать найкращих тренери: Андрій Коляда, Юрій Ткач, Таня Песик, Тарас Стадницький, Олександр Теренчук і Гриць Драпак. Квитки: у касі «Березолі», ЦУМі (відділ Konica). Тел: 096-701-76-00.

Завтрає Dzidz'Off

Dzidz'Off виступить на міському стадіоні 2 жовтня. Початок — о 18.00. Квитки: 100–120 грн. Dzidz'Off — новий проект одного з творців Олега Турка (Лесика). Квитки — у касі стадіону, ЦУМі (відділ Konica) та ПК «Березіль». Дітям до 6 років із батьками вхід безкоштовний. Тел. 096-701-76-00.

Приїде Пономарьов

Концерт Олександра Пономарьова з програмою «Я люблю тебе» буде у ПК «Березіль» 9 жовтня. Початок — о 19.00. Квитки: 150–500 грн.

Золотий голос України виконає для тернополян свої найкращі хіти та нові пісні. Квитки можна придбати у касі драмтеатру та на kasa.in.ua.

КЛУБИ

ALLURE CLUB

просп. Злуки, 45,
тел. 098-757-57-57

Найкращі ведучі

Вечірку "Кращі MC України" проводять щосуботи. На відвідувачів чекають MC з усієї країни, весела атмосфера, хіти та конкурси. Гостей розважатимуть DJ Sensey і Dj Misha Breez. Початок — о 22.00. Вхід: для дівчат — 50 грн, для хлопців — 80.

RIVERPOOL CLUB

вул. Чумацька, 14,
тел. 067-350-18-81

The Subbotage Party

Щосуботи клуб запрошує потусуватися під найкращу за останні 30 років музику. До 23.00 — вхід безкоштовний, після 23.00 дівчатам — 40 грн, хлопцям — 80 грн.

Discohouse Friday Night

Щоп'ятниці для тернополян — вечори хауса та лотерея для перших 99 відвідувачів із призами. До 23.00 — вхід безкоштовний, після 23.00 — дівчатам — 30 грн, хлопцям — 60.

БУНКЕРМУЗ

бульвар ім. Т. Шевченка, 1,
тел. 067-350-22-10

Щосуботи запальні сети готують dj з різних куточків України. Потужні біти та яскраві емоції чекають усіх на вечірці. Щосереди у закладі заточують підбори під запальні ритми латино. Для тернополян — сальса, бачата і меренге. Початок розваг — о 20.00. Приходьте з друзями і заряджайтеся позитивом. Вхід — вільний.

БОМБА, НІЧНИЙ КЛУБ

вул. Братів Гжицьких, 3,
тел. 096-300-11-55.

Ночі флірту

Щонеділі — розкуті та запальні вечірки. Вхід для хлопців — від 20 грн, для дівчат до 23.00 — безкоштовно, після 23.00 — від 20 грн.

OPERA

Клуб-ресторан щотижня пропонує такі вечірки: щочетверга — студентські вечірки (вхід 30 грн), щоп'ятниці — вечірки у стилі Maxim, щосуботи — Opera Club Show (вхід для хлопців — 50 грн, для дівчат — 30 грн). Упродовж тижня відвідувачі можуть взяти участь у караоке-вечірках. Початок розваг — щодня о 20.00.

ФІЛАРМОНІЯ

«Ніч у філармонії»

До Міжнародного дня музики 1 жовтня буде великий концерт «Ніч у філармонії». Триватиме він із 20.00 до 2.00. Квитки: 80–100 грн.

У програмі: змагання двох оркестрів: ААТ «Надзбручанка» та ААНМ «Візерунок», танцювальні майстер-класи, літературно-музичний салон у супроводі світової класики, а також музикотерапія — звучатимуть твори Моцарта, Вівальді, Баха, Гріга та Андерсона.

ВИСТАВКИ

«Лінія горизонту»

Живопис Соломії Ковтун,
галерея «Бункермуз»

Авторська виставка Василя Венгера

До 25-ї річниці Незалежності України, краєзнавчий музей

До дня народження Івана Франка

Фондові матеріали,
краєзнавчий музей

Леопольд Левицький

Фондові матеріали до 110-річчя від дня народження,
краєзнавчий музей

«Лицарі незламної мужності і героїчної звитяги»

До 100-річчя боїв на горі Лисоні, фондові матеріали,
краєзнавчий музей

Любов і Володимир Поворозники

Живопис та графіка,
художній музей

ТЕАТР

ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ АКАДЕМІЧНИЙ ОБЛАСНИЙ МУЗИЧНО-ДРАМАТИЧНИЙ ТЕАТР ІМ. Т. ШЕВЧЕНКА

(бульв.Т. Шевченка, 6). Тел. 52-40-66,
квитки від 50 до 80 грн, поч. — 17.00

«Останній строк»

Драма, В. Петрів, 21 вересня,
Рівне

«Запечатаний двірник»

Комедія, Ю. Федькович,
22 вересня, Чернівці

«Гуцульський рік»

Містерія, Г. Хоткевич,
24 вересня, Коломия

«3 любов'ю — Оскар»

Драма, Е-Е. Шмідт,
25 вересня, Луцьк

ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ТЕАТР АКТОРА ТА ЛЯЛЬКИ

(вул. Січових стрільців,15).
Тел. 52-49-54, квитки — 20 грн,
поч. — 12.00, 14.30

«Мати-наймика»

Драма, І. Тогобочний,
за Т. Шевченком, Український малий драматичний театр (м. Київ)

«День народження kota Леопольда»

Відкриття 37-го театрального сезону. Музична казка-комедія, А. Хайт, 25 вересня

ОВОЧЕВО-М'ЯСНА ПАТЕЛЬНЯ

Смачно ■ «RIA плюс» розповідає про приготування фірмових страв у кафе, барах і ресторанах Тернополя

ІРИНА ЧУБАТА, 098-586-50-62,
IRYNA.CHUBATA@GMAIL.COM

Ситну і смачну страву з м'яса та овочів — «Пательня збірна» — гості ненаукової ресторації «Кафедра», що на вул. Гоголя, замовляють на компанію, адже її вага — 800 г.

— Ми оновили меню, — розповідає кухар Галина Скочеляс. — У ньому з'явилося багато нових закусок, салатів, гарячих страв, пид і десертів. Ну, наприклад, зараз пропонуємо сезонну закуску рулетки з кабачків, закуску до пива — лаваш із бринзою, пивний сет, овочевий гриль-салат, рибний салат «Нептун» — з тунцем, авокадо, помідором та зеленню.

Серед м'ясних салатів теж є но-

винки. Усі — з «кафедральними» назвами: «Лаборант», «Професор», «Стипендія», «Модуль».

— Поміняли деякі з гарячих страв, — продовжує Галина. — Так, у меню з'явилася «Апетитна курочка», «Галета з овочами», «Стейк від шефа», «Гуляш із телятини», «Печеня зі свинини». Для тих, хто любить піци, пропонуємо «Завтра модуль», «Методичка», «Сам здав сесію», «Дали стипендію», «Дисертацію», «Болонська система» і «Кафедральна». А ще — бурітос «Ситий студент».

Є у меню ресторації цікаві пропозиції під назвою «Державний екзамен». Це алкогольний напій плюс велика порція закусок. Вартість кожного «екзамену» — 90 грн.

Назви у них відповідні: «Сантехнік Йосип рекомендує», «Відважний хірург», «Фізірук сьогодні вихідний», «Дуже чесний бухгалтер».

— Крім того, частуємо гостей бельгійськими вафлями — з морозивом і топінгом, — додає кухар.

Усі продукти для «Пательні» дівчина нарізає великими шматками. Свинину тушкує, куряче м'ясо обсмажує. Картоплю «у мундирах» нарізає начетверо і смажить у фритюрі. Овочі викладає у сковороду у певній послідовності: спочатку моркву, потім цибулю, перець, цвітну капусту і кабачок. Насамкінець додає м'ясо і, протушкувавши усе разом, ставить страву в духовку. Адже її треба довести до готовності.

Коли мені принесли «Пательню», я аж ахнула. Смаколик подали у красивій сковороді з фігурними ручками, яка довго тримає температуру шойно приготовленої страви. А що вона така ж смачна, як ефектна, я переконалась відразу ж.

СКІЛЬКИ ЧОГО
ТРЕБА:
200 г свинячої шиї, 180 г кабачка, 150 г картоплі, 150 г курячого філе, 105 г помідора, 95 г шампінйонів, 75 г болгарського перцю, 50 г ріпчастої цибулі, 60 г мисливських ковбасок, 45 г моркви, 25 г лимона, по щіпці приправи до грилю і грибною, 100 мл олії, сіль до смаку.

Зачистити курятину, помити і почистити овочі, протушкувати свинячу шию

Нарізати картоплю, обсмажити у фритюрі, кубики курячого м'яса — у сковороді

Накраяти кабачок, цибулю і моркву кружальцями, викласти до смаженого м'яса

Коли овочі зм'якнуть, додати нарізані гриби, перець цвітну капусту і кабачок

Викласти до напівготових овочів тушковану свинину, ковбаски і картоплю

Довести страву до готовності у духовці впродовж 5 хвилин, готову — прикрасити

Кухар Галина Скочеляс (26 р.): — Загальний час приготування «Пательні збірної» — 20-25 хвилин. Ця страву дуже ситна і розрахована на компанію. А коштує 110 грн за 800 грамів

Сливе варення з горіхами

1 кг слив, 4 скл. цукру, 100 г почищених волоських горіхів, 2 ст. л. коньяку.

Помити сливи, розрізати навпіл і вийняти кісточку. Покласти фрукти в широку каструлю, влити склянку води, довести до кипіння. Варити фрукти на середньому вогні 20 хви-

лин, поки не зм'якнуть.

Додати цукор та горіхи і, помішуючи, варити до розчинення цукру. Після цього варити до готовності варення, час від часу помішуючи. Охолодити і влити коньяк. Якщо сливи м'які і соковиті, то води можна додати менше.

Рецепти від тернополян

САЛАТ ІЗ КАБАЧКІВ, ПОМІДОРІВ І ПЕРЦЮ НА ЗИМУ ВІД ФІЛОЛОГА ОКСАНИ ДОМБРОВСЬКОЇ:

Для салату треба 4 кг кабачків, 2 скл. олії, по 1 кг помідорів, цибулі і болгарського перцю, 3-5 ст. л. цукру, 3 ст. л. солі, 2 ст. л.

оцтової кислоти 70%, 1 ч. л. чорного меленого перцю.

Краще брати невеликі кабачки, які не мають багато насіння. Почистити їх, нарізати пластинками, викласти в посудину, де буде варитися салат. Кільцями нарізати цибулю, обсмажити на олії,

перекласти до кабачків. Нарізати шматками помідори і перець, додати до кабачків, влити олію, заправити цукром, спеціями вимішати. Поставити на середній вогонь, довести до кипіння і варити, помішуючи, 40 хв. після закипання. Заправити

салат оцтом, вимішати, ще поварити 5-10 хв.

РЕКЛАМА

СЛУЖБА ДОСТАВКИ ВОДИ

тел.: (0352) 42 08 96 (067) 86 490 38

“Криниця”

www.plitvoda.te.ua

Stimex engineering group
Тов Стімекс Інженерінг Груп

ОБЛАДНАННЯ ДЛЯ:
ПАРОКОНДЕНСАТНИХ СИСТЕМ, ПРОМИСЛОВОЇ ФІЛЬТРАЦІЇ
ІННОВАЦІЙНУ ШЛАНГОВУ АРМАТУРУ

підбір обладнання, енергоаудит, шефмонтаж, ціни від виробника

+38 0536 700 857, (067) 914 01 99

stimexeng.com

СПОРТИВНІ
НОВИНИТернополянин —
чемпіон
Паралімпіади!

Збірна України з футболу серед гравців з наслідками дитячого церебрального паралічу втретє в історії стала чемпіоном Паралімпіади.

У фінальному матчі українська команда з рахунком 2:1 обіграла збірну Ірану. Українці вирвали перемогу наприкінці додаткового часу. У складі збірної України на Паралімпіаді виступив тернопільський футболіст Іван Шкварло, який представляє регіональний центр «Інваспорт».

Стартував розіграш
Кубка

Перші матчі розіграшу футбольного «Кубка Козацької слави» відбулися 15 вересня. Участь у змаганнях беруть шість районних команд із Тернопілля.

У цих матчах зафіксували такі результати: ФК «Лощнів» — «Колос» Буглів 7:0; ФК «Микулин» Микулинець — ФК «Трибухівці» 1:1; ФК «Іванків» — «Кристал» Заводське 4:1. Матчі-відповіді відбудуться 22 вересня.

«Нива» програла
«Чайці» з Київщини

Тернопільська «Нива» 17 вересня зазнала домашньої поразки від «Чайки» з Київщини у шостому турі чемпіонату України з футболу серед аматорів.

Гра завершилася перемогою гостей — 0:2. Суперник «Ниви» відкрив рахунок на старті гри — відзначився Баранович. Удруге пробити воротаря тернополян гостям вдалося уже на доданих до основного часу хвилинах. Щоправда, власні ворота вразив захисник «Ниви» Ярослав Алексевич.

Наступний матч тернопільські футболісти проведуть на виїзді у Львові.

Кубок з міні-футболу
у кременчанок

Чотири дівочі команди з Тернопілля 14 вересня змагались за Кубок із міні-футболу.

Участь у турнірі, що відбувся на стадіоні у парку «Топільче», взяли чотири команди з Кременця, Тернополя, Ланівців та Збаражя. У підсумку Кубок завоювали дівчата з Кременця, друге місце посіли тернополянки, а третіми стали лановецькі футболістки.

Дівчат нагородили традиційними Кубками та грамотами.

«Тернопіль» зазнав
розгрому

Муніципальний ФК «Тернопіль» програв на виїзді «Інгульцю» з Петрово з рахунком 3:0 у десятому турі Першої футбольної ліги.

Усі голи у сітку воріт тернополян влетіли ще у першому таймі. Дублем відзначився нападник господарів Максим Покотилук, ще один гол — на рахунку легионера Келвіна Нвамори. Наприкінці гри «Інгульць» не реалізував пенальті. Відтак у турнірній таблиці чемпіонату «Тернопіль» останній.

БОРЕТЬСЯ ЗА МЕДАЛЬ У ТУРЕЧЧИНІ

Сподівання ■ Вперше на чемпіонат Європи вирушила 15-річна тернополянка Олеся Крисюк. Дівчина уже має титул чемпіонки України. Тренери розраховують на її успіх у Туреччині

АНДРІЙ ТИХИЙ, 0-97-636-12-34,
ANDRIY.TUKHYI@GMAIL.COM

Тернопільська боксерка Олеся Крисюк змагатиметься у вазі 70 кг на чемпіонаті Європи з боксу. Він відбудеться у турецькому місті Орду 18-28 вересня.

До Туреччини наша землячка вирушила 17 вересня з аеропорту «Бориспіль». До цього більш ніж два тижні вона проходила останній етап підготовки, що відбувся у Вінниці.

— Уперше на всеукраїнському рівні Олеся зарекомендувала себе минулого року, — пригадує тренер спортсменки Руслан Фірман. — Вона виграла перехідний чемпіонат України у Чернівцях. А взимку цього року дівчина перемогла на чемпіонаті України у Кривому Розі. Цей результат дозволив їй стати кандидаткою у збірну України. Тепер вона — у складі команди на чемпіонаті Європи.

За словами Руслана Фірмана, щоб потрапити до остаточної заявки на європейську першість, Олесі Крисюк довелося пройти 6 навчально-тренувальних зборів.

— За період підготовки вона провела декілька міжнародних матчів, — продовжує тренер. — Боксувала із дівчатами з Казахстану, Ірландії, Латвії та Італії. Загалом провела дуже хорошу підготовку та практику. Добре зарекомендувала себе у своїй ваговій категорії, де вона є першим номером.

Тренери спортсменки розраховують на медаль своєї підопічної.

— Якщо все складеться добре, то Олеся на чемпіонаті Європи зможе провести три поєдинки, — каже Руслан Фірман. — У її ва-

говій категорії є вісім учасниць. Наша спортсменка перебуває у хорошій формі, але поки що їй бракує досвіду виступів саме на таких серйозних змаганнях. Все ж таки це дуже високий рівень та відповідальність, тому вона переживатиме за результат. До того ж, у Туреччині не буде Олесиних тренерів. У підготовці мені допомагав тренер Микола Петришин. На усіх тренувальних зборах ми з ним були поруч і могли їй допомогти та підказати. Звичайно, розраховуємо на медаль, але все покажуть поєдинки.

За словами Руслана Фірмана, Олеся Крисюк навчається у тернопільському правовому ліцеї №2, займається у спортклубі «Шкіряна рукавичка» та представляє дитячо-юнацьку спортшколу з греко-римської боротьби, якою керує Андрій Телебан. Серйозно займатися боксом наша землячка почала два роки тому.

— Раніше вона займалась боксом, потім зробила перерву, — додає тренер. — Згодом тренувалась у секції боротьби, але вирішила повернутися у бокс.

Поїздка на чемпіонат Європи з боксу — це не лише велика відповідальність, а й значна сума

ОЛЕСЯ КРИСЮК

Тернополянка
Олеся Крисюк
має титул
чемпіонки
України з
боксу

витрат. Боксерки-юніорки їдуть на чемпіонат власним коштом. Міністерство спорту оплачує лише переліт туди й назад.

— Кошти для нас справді чималі — 60 євро на день, — каже Руслан

Фірман. — Фінансову допомогу Олесі надали президент Федерації боксу Тернопілля Євген Степанов, а також меценати: Іван Сопронюк, Володимир Бліхар, Володимир Кельнер та Юрій Ворко.

Тернополяни змагались проти львів'ян

Змагання із боксу до 20-річчя місцевого ринку «Південний» відбулися днями у Львові.

Учасниками стали збірна Західної України і збірна Львова. До складу першої запросили і вихованців тернопільських

спортклубів «Шкіряна рукавичка» та «Поєдинок».

Перемогу у ваговій категорії 75 кг здобув Владислав Балик із «Поєдинку». Ще двоє тернопільських боксерів у рівних боях своїм суперникам прогнали. Це

Ігор Будзінський зі «Шкіряної рукавички» у вазі 60 кг та Олександр Парфенюк з «Поєдинку» у вазі 57 кг.

Боксерів до змагань готували тренери Руслан Фірман та Роман Діткун.

Фестиваль футболу завітав у Підгайці

АНДРІЙ ТИХИЙ, 097-636-12-34
ANDRIY.TUKHYI@GMAIL.COM

Фестиваль «Відкриті уроки футболу» відбувся на підгаєцькому стадіоні «Нива» 12-16 вересня.

Ініціаторами виступили місцева влада й Обласна федерація футболу з Федерацією футболу України та УЄФА. Таке свято для дітей на Підгаєччині відбулося вперше. Участь у «Відкритих уроках футболу» узяли близько двохсот дітей із району. Минулими роками аналогічні заходи відбувалися у Бережанах та Великих Гаях.

— Федерація футболу України спільно з УЄФА надали спортивного інвентарю на суму 60 тис. грн, — каже голова Обласної федерації футболу Володимир Маринівський. — Увесь цей інвентар після закриття свята розділили між 24-ма вчителями, які взяли участь у «Відкритих уроках футболу». Цей інвентар використовуватимуть у школах. А від обласної федерації футболу ми кожному вчителю подарували по п'ять м'ячів.

АНДРІЙ ТИХИЙ

Дві сотні дітей із Підгаєччини упродовж кількох днів знайомилися з тонкощами гри у футбол

Під час фестивалю діти також взяли участь у цікавих конкурсах та естафетах. Найактивніші отримали

солодкі подарунки та футболки з лого «Відкритих уроків футболу». Наступні «Відкриті уроки фут-

болу» пройдуть у Тернополі 3-4 жовтня. Участь у них візьмуть діти-переселенці та діти вояків АТО.

— Мамо, а навіщо вчителям на 1 вересня квіти?
— Щоб вони думали, що у них свято.

От халеп! Після затяжних вихідних ніяк не можу влитися в роботу — забув, як розкладається пасьянс.

Хворий у лікарні запитує у лікаря:
— Докторе, а чи є у вас ліки від моєї хвороби?
— Не хвилюйтеся, у нашій лікарні стільки всіляких ліків, що для деяких навіть хвороб ще немає.

— Сьогодні у новинах обіцяли, що у наступні вихідні знову буде 40 градусів тепла.
— Не може цього бути!
— Дуже навіть може: 20 градусів — у суботу, і 20 — в неділю.

Літо закінчилося, а отже, тепер буде тільки «хочу спати», «мені холодно» і «давай нап'ємося в суботу».

Уряд давно засвоїв, що найлегше взяти гроші у бідних. Звичайно, їх у бідних небагато, але зате бідних — повно.

Начальник вичитує працівникові, який запізнився:
— Мало того, що ви і так погано працюєте, то ще й дозволяєте собі запізнюватися на дві години. На вашому місці я б узагалі в такому випадку не з'являвся на роботу.
— Це ви, — зітхаючи, вимовив бідака, — а у мене почуття обов'язку є.

Зупиняє даїшник автомобіль і питає:
— А чому це ви без номерів їздите?
Водій:
— А я їх напам'ять знаю!

В Україні жажливе минуле і світле майбутнє! І так буде завжди.

Суддя слухає справу про розлучення. Питає у жінки:
— Якщо ваш чоловік більше не називатиме вас старою коровою, ви будете жити з ним і надалі?
— Так.
Суддя — до чоловіка:
— Ви не будете більше називати дружину коровою?
— Ні.

— Справу закрито, — каже суддя.
Чоловік — дружині:
— Йдемо додому, а то як вріжу поміж роги!

Жінка прийшла в міліцію.
— У мене пропав чоловік. Його немає 4-й день.
— Пишіть заяву.
Написала, подає, прочитали.
— Що йому переказати, якщо ми його знайдемо?
— Перекажіть, що мама не приїде.

Один кум розповідає іншому:
— Я сів у таксі і відразу зрозумів, що за кермом — асі! Як він лавирував між машинами, ухилився від вантажівок, проскакував під носом у пішоходів. Але по-справжньому я злякався вже потім. Коли ми приїхали, він дістав лупу, щоб поглянути на лічильник.

Блондинки! Якщо волосся біля коренів чорніє — отже, мозок ще чинить опір.

Розмовляють два рибалки:
— Уявляеш, риба пішла якась мутувана.
— А що сталося?

ВІДПОВІДІ НА СКАНВОРД НАДРУКОВАНИЙ В «РІА ПЛЮС», № 37

— Недавно їздив на риболовлю на тиждень. Привіз риби. Посмажив. З'їв. Роги вирости.

— Мамо, ось мій хлопечко, познайомся. Не п'є, не курить, матом не лаяється!
— А тобі з ним не нудно, донечко?

ТИЖНЕВИК «РІА ПЛЮС»
Свідство про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації «РІА плюс» №507-107 ПР, серія ТР, видане 10.08.2011 р. Державним комітетом телебачення і радіомовлення України. Засновник ТОВ «РІА Холдинг». Видавець з 2006 року - ТОВ «Видавництво «РІА»; адреса: 21032, м.Вінниця вул. Ширшова, 3а

Головний редактор: Ірина Прокопенко, 098-287-08-70.
Верстка: Юрій Карпук.
Коректура: Ірина Чубата.
Відділ реклами: 43-00-50.
Відділ кур'єрської служби та передплати: Лілія Павлишин, 0-95-837-87-14.
Відділ оголошень: 098-477-12-70
Номер набраний та зверстаний комп'ютерним центром РІА.

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ
м. Тернопіль, вул. Дубовецька, 16 (колишній будинок офіцерів). Працюємо 9.00-18.00.
Поштова адреса: 46001, м. Тернопіль, вул. Дубовецька 1Б.
Телефони редакції: (0352) 43-00-50, 43-00-56
Телефони кур'єрської служби і передплати: (0352) 43-00-50, 43-00-56
«РІА плюс» в Інтернеті: <http://20minut.ua>

ПРАВИЛА ПОДАЧІ ОГОЛОШЕНЬ ЧИТАЙТЕ НА 3-й СТОР. БЛОКУ «РОБОТА»
Інформація для публікації надається інформаційним агентством ТОВ «Видавництво «РІА»; код ЄДРПОУ 34095069; адреса: 21032, м.Вінниця вул. Ширшова, 3а; свідство про державну реєстрацію інформаційного агентства як суб'єкта інформаційної діяльності серії КВ №.194-57Р від 12.08.2009 р

Газета є членом «Української Мережі Оголошень».
Газета є членом Всеукраїнської Газетної Асоціації

Газета є членом асоціації видавців періодичної преси України.
Тижневик «РІА плюс» доставляють за передплатою підприємствам Тернопільщини та провідним підприємствам України.

Безкоштовне розповсюдження друкованого ЗМІ оплачено рекламодавцем.
Реклама позначається реєстраційним номером та друкується відмінним від основного шрифтом. Матеріали у рубриках «Новини компанії», «Шопінг», «Політична позиція» та «Прес-служби» публікуються на правах реклами. Редакція не завжди поділяє думки авторів та не несе відповідальності за тексти реклами й оголошень. Передрук матеріалів — тільки з дозволу редакції. Буквосполучення **РІА, РІА, РІА** (а також у сполученні з будь-якими словами та висловами), графічні зображення вказаного, заборонені для копіювання згідно з авторськими правами.

Віддруковано в друкарні «Прес Корпорейшн Лмітед», м. Вінниця, вул. Чехова, 12а, тел. 0-432-55-63-97.

Тираж 27541 примірників. Зам. №161237

БАНКІВСЬКІ РЕКВІЗИТИ
ексклюзивної рекламної агенції
ТОВ «Медіа Дім РІА»: р/р 26006000416776 код ЄДРПОУ — 34377553 в ВАТ «Укресімбанк», м. Тернопіль, МФО 302429, свід. про реєстр. плат. ПДВ № 100065551. Інд. податк. номер 343775502080.

Передплатний індекс **22196**

АНОНС

WWW.20MINUT.UA • RIA №38, 21 вересня 2016

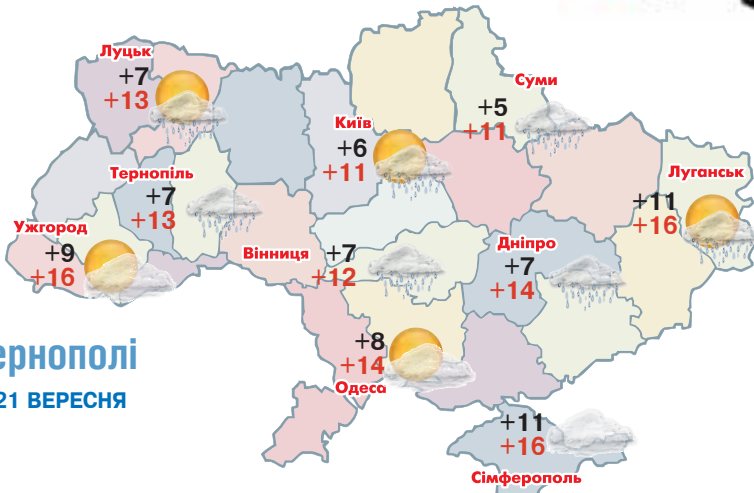

Книги видають разом із читачами

В Україні з'явилося видавництво, яке друкує книги за принципом спільнокошту із читачами. Як це працює, розповідає засновник проекту KOMUBOOK Павло Швед.

Читайте у «RIA плюс» від 28 вересня

СПОНСОР ПРОГНОЗУ ПОГОДИ

Погода у Тернополі

- СЕРЕДА, 21 ВЕРЕСНЯ**
+7°C
+13°C
- ЧЕТВЕР, 22 ВЕРЕСНЯ**
+5°C
+11°C
- П'ЯТНИЦЯ, 23 ВЕРЕСНЯ**
+5°C
+14°C
- СУБОТА, 24 ВЕРЕСНЯ**
+7°C
+16°C
- НЕДІЛЯ, 25 ВЕРЕСНЯ**
+8°C
+16°C

360739_999

Склад МЕБЛІВ та МАТРАЦІВ

ШАФИ-КУПЕ

www.nashi-mebli.com.ua

вул. Живова, 41
понапроти автовокзалу
(096) 276-14-40

НАШІ МЕБЛІ

ФОТОКОНКУРС

КАТЕРИНА
22 РОКИ

Я ДУЖЕ ПЕРЕКОНАЛИВА ЖЕНКА – Я ЗДАЛА ПЕРЕКОНАЛИ СЕБЕ У ЧОМУ ЗАВГОДНО

КОЖНА ТЕРНОПОЛЯНКА МОЖЕ ВЗЯТИ УЧАСТЬ У КОНКУРСІ

ДЛЯ УЧАСТІ ДОСТАТНЬО ЗАПОВНИТИ ФОРМУ "ВЗЯТИ УЧАСТЬ У КОНКУРСІ" НА САЙТІ MELMOMISTO.UA

ПАРТНЕРИ:

центр естетичної косметології

Відома за кордоном ЯСНОВИДИЦЯ ОЛЕНА
учасниця «Битви екстрасенсів»
ДОПОМОЖЕ:

- у бізнесі та коханні
- позбутися самотності
- безробіття
- вдало вийти заміж
- поверне чоловіка дружині
- зніме вінок безшлюбності та зурочення
- поставить захист на все життя
- вилиє на віск та олово
- допоможе вашим дітям у складних ситуаціях

тел. (063) 620-79-66

ЦИРК «ПРЕСТИЖ»
3D Laser Show

Золотий караван
ТЕРНОПІЛЬ ЗУСТРІЧАЙ!!!

ПАРК ІМ. Т.Г. ШЕВЧЕНКО
Початок вистави: 18:00
вход: 29 грн. (вечірній показ) / 9 грн. (дні)

тел. (099) 616-91-44, каса (068) 556-79-60

БЕЗКОШТОВНИЙ КВИТОК
АКЦІЯ 1+1

СХЕМА ЗАЛА

Дата: _____ Сектор: _____ Ряд: _____ Місце: _____

Тільки по буднях всі квитки по 69 грн!

При купівлі **ОДНОГО** квитка в касі цирку (не ліжачок ніж за дабу до вистави) пред'являє цілий купон наступного місяця поруч отримувати **БЕЗКОШТОВНО** (Акція 1 + 1, діє тільки на 1-2-3 ряди та на виставні дні)

RIA PLUS

Фотоконкурс для першокласників

«Перший раз в перший клас»

Голосуйте за найкращі фотографії на сайті 20minut.ua

Голосування триватиме з 17 по 25 вересня

партнер ENGLISH DIALOG CONVERSATION CLUB

партнер Bloom

Гороскоп

- ОВЕН**
Покажіть свої таланти оточуючим, і ваш авторитет зросте. Ваша працездатність сприяє вирішенню фінансових проблем. У другій половині тижня зосередьтеся на роботі.
- ТЕЛЕЦЬ**
Тиждень насичений подіями. Не поспішайте з прийняттям рішень. Покладіться на допомогу близьких. Начальство може чіплятися до дрібниць, зберігайте спокій.
- БЛИЗНЮКИ**
Вдалий тиждень для кар'єрного росту. Підтримайте тих, хто для вас важливий. Не втручайтеся в чужі сварки. Будьте уважнішими і поблажливішими до близьких.

- РАК**
Сміливо підкорюйте вершину у кар'єрі і любові. Ймовірно вигідні домовленості, досягнення компаній у спірних ситуаціях. Покажіть свої вміння у професійній сфері.
- ЛЕВ**
Не спокушайтеся фальшивими обіцянками. Інтенсивність роботи буде прямо пропорційна винагороді. Уважно ставтеся до близьких, вони потребують турботи й уваги.
- ДІВА**
Спроба ігнорувати власні проблеми може подвоїти їх. Ваші взаємини з колегами і начальством не безхмарні. У неділю доведеться розбиратися у взаєминах з родичами.

- ТЕРЕЗИ**
Є шанс змінити умови роботи на краще. Займіться придбанням нових професійних знань і навичок. У четвер – цікаві ділові пропозиції. У п'ятницю уникайте конфліктів.
- СКОРПІОН**
Не розраховуйте на миттєвий результат і великий прибуток, але ви зумієте заробити. У четвер ймовірно укладання вигідних договорів і придбання корисних знайомих.
- СТРІЛЕЦЬ**
Висока працездатність і впевненість у собі викличуть заздрість вашого оточення. Варто відновити старі зв'язки і знайомства. У четвер вас позитивно оцінить начальство.

- КОЗЕРІГ**
Зможете покращити стосунки з оточенням. Чекайте інформації, яка сприятиме кар'єрному росту. Не забувайте про близьких людей, допоможіть їм впоратися з проблемами.
- ВОДОЛІЙ**
Будьте відкриті для нових пропозицій. Не підписуйте жодних паперів або перевіряйте кожну літеру і цифру. У неділю дозволяйте собі повноцінний відпочинок.
- РИБИ**
Тримайте у секреті задуми. Є шанс встановити корисні ділові зв'язки. Нові проекти спочатку добре обміркуйте. Вдалий час для вирішення сімейних проблем.

ЧИСТКА ПОДУШОК ТА ПЕРИН

забираємо та доставляємо **БЕЗКОШТОВНО**

тел.: (097) 408-94-66, (068) 515-40-25

АНІМАТОР РОБОТА

В нас завжди відкриті доріжки для бажаючих стати членом команди ГРУП "Діалог"

- Кухня
- Барменка
- Субкасист
- Охоронниця
- Прибиральниця
- Підсобні робітники

За подальшими зверненнями: м. Тернопіль, вул. Гайова, 29 (098) 709 85 76